

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiș**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Un mare exemplu*, de C. Xeni.
- *Formarea obligațiunilor cambiale. Observațiuni critice asupra teoriei creațiunei*, de E. Cristoforeanu, avocat.
- *Inamovibilitatea în Parchete*, de George Vasiliu, prim-procuror Trib. Cernăuți.

JURISPRUDENȚE:

- Înalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Alex. Goldstein cu Judele Sindic al Falimentului Star, soc. an.* (Faliment. Dacă privilegiul Statului asupra cotei de 10% din patrimoniul falimentului primează privilegiul rezultat din legea contractelor de muncă acordat funcționarilor falitului. Soluție afirmativă);
- Idem, idem: *Casa Rurală și a. cu Comandorul R. Herter și a.* (Legea asanării datoriilor agricole din 1932. Constituționalitatea alin. 17 și 18 de sub art. 52);
- Idem, idem: *Petre D. Iliescu cu Florica Capră.* (Succesiune. Cotitate disponibilă. Donațiuni cu sarcini. Cum se calculează. Interpretarea art. 849 cod. civ.);
- Idem s. III: (Recurs în interesul legii. Intervenție. Legea energiei. Instalațiuni termice. Taxe. Stabilirea lor);
- Curtea de apel Cluj s. I: *Municipiul Cluj, Uzinele electrice cu Ministerul Industriei și Comerțului.* (Taxa asupra energiei. Instanța competentă. Uzine termice. Care este cuantumul taxelor? cu Nota d-lui E. C. Decusara.

Un mare exemplu

S'a petrecut zilele trecute în Franța un fapt de ordin judiciar care trebuie relevat, căci constituie un mare și răsunător exemplu: a fost șters definitiv din baroul parisian unul din cei mai străluciți avocați, fost membru al guvernului radical-socialist, d-l André Hess. Vina ce i se aducea era că în loc să-și impună o delicată rezervă în exercițiul profesiei sale din cauza împrejurării — foarte respectabile de altfel — că este în același timp și un marcant om politic, maestrul A. Hess, ca avocat al faimosului Stavinski, a insistat ca instrucția într-o anumită împrejurare să nu-l aresteze. De ace-

iași severă sancțiune fusese lovit acum câteva luni și un alt avocat ilustru, d-l René Renoult, fost ministru al justiției și tot pentru aceiași vină.

Conform legii franceze severa sentință a primei instanțe dată de Consiliul de disciplină, a fost în ambele cazuri confirmată fără amânări de secțiunile unite ale Curții de apel din Paris.

*
* *

Două ghilotinări morale impresionante în cruzimea lor implacabilă! Dar pline de învățămintă pentru istoria Baroului din toate țările...

Mai întâi trebuie să fii impresionat de repeziciunea cu care în chestiunile de onoare reacționează baroul parisian. Păstrător gelos al marilor tradiții clasice, corpul avocaților d'acolo își dă perfect seama că onoarea este elementul de bază, este temelia morală indispensabilă a nobilei noastre profesii.

Și acolo e pletoră, și acolo e criză profesională. Dar acestea nu sunt argumente pentru a închide ochii în fața necinstei sau a slăbiciunilor. Căci, indulgențele colegiale în acest domeniu duc la dărâmarea edificiului moral al întregului corp, iar pentru iertarea a 3—4 cazuri vinovate e profund nedrept să distrugi prestigiul unui corp.

A doua reflecție: severitatea. Cu toată înalta lor situație, cu toate legăturile lor, cu toate că nu făcuseră nici un act material necinstit, cu toate că ei crezuseră de bună credință în nevinovăția clientului lor — baroul le-a dat maximul pedepsei pentru ceea ce, după ce a venit lumina faptelor, se poate considera o indelicată imixtiune în liberul arbitru al justiției!

Numai pedepsele severe constituiesc exemple. Și francezii înțeleg aceasta.

A treia reflecție este că omul politic-avocat are obligația morală de a fi mult mai scrupulos în exercițiul profesiei sale decât un altul. Căci magistratul în Franța ca și aiurea este și el „om” și știe

bine că în sfera politică, în sfera „executivului” se hotărășc avansările și alte avantagii.

Un fost sau viitor ministru vine adesea la bară nu numai cu știința și talentul cari l'au ridicat, dar vine și cu nimbul unei autorități extra-judiciare de care nu trebuie să abuzeze, ba nici chiar să uzeze dacă are o conștiință scrupuloasă. Pe sălile parchetelor și mai ales ale instrucției pașii săi n'au ce căuta. În valul de imoralitate ce crește din an în an, opinia publică nu poate să admită că sancțiunile nepărtinitoare ale justiției să fie influențate de „omul zilei” — care-și plimbă pre-supusa-i a tot puternicie dela ușa unui cabinet la altul. Și de aceea când vine ocazia, conștiința publică lovește!

A patra reflecție este respectul de judecata opiniei publice. Când într-o țară ca Franța conștiința publică, adică sufletul „omului de pe stradă” judecă și condamnă, organele constituite ale Statului nu glumesc. Căci conștiința generală orice s'ar zice, e obiectivă — și după celebrul cuvânt francez „tout le monde a plus d'esprit que monsieur de Voltaire”.

Cu toată reala dificultate de a trage o clară linie de demarcație între ceea ce poate și ceea ce nu poate să facă un om politic-avocat, cu toate că în majoritatea cazurilor ești nevoit să te referi în ultimă analiză numai la conștiința și scrupulozitatea avocatului în cauză — totuși opinia publică, cu bunul ei simț, simte bine când s'a întins coarda prea mult, simte când o severitate excesivă e preferabilă unei indulgențe și cere pedepse capitale.

Atunci aceste sancțiuni, sângeroase în cruzimea lor, devin exemple. Exemple cari purifică iarăși atmosfera pentru câțiva timp, exemple cari, ca și ofrandele omeniești aduse odinioară pe altarele sacre, înalță odată cu fumul sacrificiului lor, concepțiile morale fără de cari omenirea s'ar prăbuși.

C. XENI

Avocat, fost Ministru

Formarea obligațiunilor cambiale*)

Observațiuni critice asupra teoriei creațiunii

Pentru deslegarea problemei formării obligațiunilor cambiale ne referim la teoria declarațiunilor de voință, care ne oferă toate datele problemei ce ne interesează.

În cele ce urmează, vom circumscrie discuțiunea la elementele strict necesare și indispensabile deslegării problemei, fără a ne pierde în detalii teoretice inutile.

Astfel, deși în legătură cu subiectul nostru, nu vom ține seamă de teoria voinții unilaterale ca sursă de obligațiuni, și nici nu vom lua în considerație cunoscuta teorie a lui Ihering asupra validității juridice

a obligațiunilor în general, privite numai sub raportul laturii lor pasive.

Că există cazuri excepționale în care un drept se creiază printr-o manifestare de voință unilaterală; că este posibilă existența unui drept lipsit în mod temporar de subiect; că în sfârșit orice obligațiune, pe lângă aspectul ei activ, mai are și unul pasiv, prin prisma căruia poate fi analizată, făcând totală abstracție de aspectul activ, nu contestăm. Însă aceste chestiuni nu duc la soluționarea problemei care ne preocupă.

Că ordinea juridică nu ar fi contrarie ideii de drept conceput în afară de titularul lui, deși finalitatea și destinația oricărui drept este exercitarea lui de către acela care în calitate de titular are facultatea de a dispune de el; că atunci când legea edictază mijloace de apărare a unui drept, în fond ocrotește anumite interese în vederea realizării scopului practic urmărit de titular; că, prin deducție, se poate concepe dreptul în conținutul lui exclusiv abstract, adică desbrăcat de titularitatea lui, mai ales că sunt cazuri în care dreptul există deși titularul lui nu e determinat și nici determinabil; recunoaștem în mod ipotetic și admitem în mod aprioric, existența și realitatea unor asemenea situațiuni în practica juridică: ele nu aduc însă nici o contribuțiune în deslegarea problemei formării obligațiunilor cambiale.

Latura pasivă a unui drept înseamnă raportul juridic dintre un lucru sau o persoană și subiectul acelui drept; latura activă înseamnă facultatea subiectului de a dispune de dreptul său. Prin urmare din punct de vedere strict juridic, fiecare latură a dreptului are un conținut deosebit și deci ar putea forma obiectul unei cercetări aparte; însă nu e mai puțin adevărat că analizarea obligațiunii din punct de vedere pasiv sau activ, și concluziunile la care, s'ar ajunge, nu au nimic comun cu problema noastră.

Dacă am considera obligațiunea cambială drept o declarațiune unilaterală de voință, pentruca o asemenea declarațiune să devină producătoare de efecte juridice, chiar în teoria creațiunii, trebuie să fie sustrasă din câmpul activității emitentului spre a fi îndreptată spre beneficiar sau titular, ceea ce implică necesitatea unui act ulterior de voință și anume transmiterea declarațiunii (1); și aceasta chiar în ipoteza în care am considera cambial drept o promisiune în incertam personam, deoarece, pentru perfectarea unei asemenea promisiuni, este necesară, după cum se știe, determinarea persoanei destinatarului; până în acest moment promisiunea este revocabilă (2), chiar după clasică teorie germană a declarațiunilor de voință, care consideră obligatorie declarațiunea unilaterală exteriorizată într-o ofertă de contrahendo, numai din momentul transmiterii ei (3).

Titlul cambial este mai mult decât o simplă declarațiune unilaterală de voință în incertam perso-

1) Luigi Ferrara, Sulla simulazione nei negozi cambiali, Riv. dir. comm., 1933, I, 45.

2) Creierea titlului și depozitarea, subscriitorului de el, nu perfectează obligațiunea cambială.

Prin aceasta se rezolvă latura pasivă, nu și cea activă a obligațiunii cambiale. Chestiunea care interesează este determinarea creditorului. (Rocco, Studi di dir. comm. II, Ancora un contributo alla teoria dei titoli di credito, No. 4, p. 3 și urm.

3) Vezi lucrarea noastră, Încheierea contractelor comerciale. No. 1 și urm.

*) Din „Noua lege cambială”, de E. Cristoforeanu, lucrare de doctrină care se va pune în curând sub tipar.

nam; el ar reprezenta mai mult o ofertă de contract unilateral făcută de promitent pe baza convenției de cambiando, prin care acesta se obligă față de promisor (beneficiar) să îndeplinească o anumită prestațiune, fără ca beneficiarul-destinatar să fie obligat la o contra-prestație și fără a fi nevoie de o acceptare expresă din partea lui; simpla primire a titlului, echivalează cu o acceptare tacită din partea destinatarului, natural cu condițiunea ca emitentul sau trăgătorul să fi respectat cu ocazia redactării cambiei, stipulațiunile convențiunii executive; dacă la întocmirea documentului cambial, se au în vedere alte condițiuni decât acelea convenite, beneficiarul-destinatar va refuza primirea lui.

S'a susținut că o declarațiune de voință exprimată într'un titlu cu respectarea condițiilor formale ale legii, constituie pentru subscriitor o obligațiune perfectă; că prin determinarea creditorului la scadență, se realizează de drept raportul cambial dintre semnatar și posesor, când naște și dreptul de creanță în patrimoniul posesorului; în sfârșit, s'a mai susținut că dacă s'ar admite teoria emisiunii care, pentru formarea obligațiunii cambiale socotește insuficientă exprimarea declarațiunii de voință în condițiunile legii fiind necesar și actul de voință de transmitere a documentului, persoanele care ar intra în posesiunea titlului prin efectul transmisiunii lui, ar fi obligate să cerceteze legitimitatea dreptului girantului de a transmite titlul, ceea ce ar paraliza complet circulabilitatea cambiei.

Cu toate aceste obiecțiuni de fond, susținătorii teoriei creațiunii recunosc în favoarea subscriitorului titlului cambial, dreptul de a revoca obligațiunea sa cât timp se găsește în posesiunea titlului, fie ștergând semnătura, fie distrugând titlul, ceea ce imprimă obligațiunii cambiale, așa cum este concepută în teoria creațiunii, un caracter pur platonice.

Însă în argumentația lor, adepții teoriei creațiunii omit un fapt de o importanță capitală în formarea obligațiunii cambiale, sau în tot cazul nu-i atribuie însemnătatea cuvenită în această chestiune.

Orice obligațiune cambială, fără excepțiune, nu e complet independentă sau izolată, ea reflectând întotdeauna raporturi de drepturi și obligațiuni rezultate din convențiuni anterioare sau concomitente cu încheierea convențiunii executive (de exemplu un împrumut).

Pentru lichidarea și regularea acestor raporturi sau pentru executarea convențiunilor preexistente sau concomitente, părțile convin (*convenție executivă sau pactum de cambiando*) să îmbrace obligațiunile lor în formă cambială.

Cu alte cuvinte, obligațiunea cambială are la bază trei convențiuni suprapuse: a) *convențiunea cauzală* sau fundamentală din care rezultă unele drepturi și obligațiuni, pentru a căror regulare părțile recurg la b) *convențiunea executivă* prin care aceleași părți se pun de acord să încadreze acele drepturi și obligațiuni; c) într'un *raport cambial contractual*.

Așa dar, convențiunea executivă are de obiect transpunerea raportului cauzal în formă cambială; prin această convențiune părțile consimt să cristalizeze juridicește cauza negoțului lor fundamental într'un act distinct și autonom (4), — cambia —; de aceea este

complet greșită teoria care consideră transmisiunea cambiei, drept obiect al convențiunii executive, de oarece acest fapt este absolut străin de natura acestei convențiuni; cel mult acest fapt ar constitui în realitate un act de executare a convențiunii.

Transmisibilitatea cambiei nu rezidă în convenția părților, ci în natura juridică a obligațiunilor juridice în genere, transmisibile prin esența lor, fie prin cesiune, fie prin transfert, fie prin gir.

Situațiunea arătată mai sus o întâlnim, după cum am spus, fără nici o excepție la orice cambie, cu deosebirea că pentru unele contracte cambiale, acele trei operațiuni succesive au loc fără întrerupere, ceea ce ne oferă iluzia unui act complex, consumat în cele trei faze distincte și succesive ale lui, în același moment: un împrumut care se efectuează în chiar momentul predării titlului. Însă, în exemplul de mai sus, confecționarea și predarea titlului cambial este în realitate consecința convențiunii dinainte încheiată între părți, prin care acestea au fixat condițiunile împrumutului și ale contractului cambial.

Cambiile servesc fie ca *datio in solutum*, fie ca *datio pro solvendo*, fie ca o garanție (cambie de depozit, cauțiune) (5); în sfârșit adesea cambia operează noțiunea obiectivă, condiționată.

În toate aceste cazuri, foarte adesea întâlnite în practică, există un raport cauzal pe care părțile convin să-l îmbrace, în rigoarea cambială.

S'a invocat de către unii autori cazul semnăturilor de favoare sau de complezență, date de cele mai multe ori în vederea obținerii unui credit, scont, sau pentru acoperirea unor obligațiuni anterioare.

Însă și în acest caz există o convențiune între persoana care oferă semnătura de favoare și persoana care beneficiază de această semnătură. Nu ne interesează natura acestei convențiuni, și anume dacă persoana care semnează de complezență are o simplă obligațiune morală de a îlesni celeilalte procurarea sumei trebuincioase ei sau dacă este interesată direct sau indirect în această operațiune de credit sau de scont sau în sfârșit dacă este pur și simplu animată de dorința cu totul dezinteresată de a veni în ajutorul persoanei interesate.

Fapt demn de reținut este că semnătura de favoare se prestează numai în baza unei prealabile înțelegeri între părți, cu care ocazie se stabilesc și condițiunile în cari urmează să se dea această semnătură.

În concluziune, cu excepția semnăturilor de favoare cari nu au la bază un raport cauzal, ci numai o convențiune executivă (6), în toate celelalte cazuri, con-

contractual pe considerațiunea că beneficiarul nu colaborează cu voința sa pentru formarea raportului contractual, ci numai aderă la declarația obligatului. (S. Malvagna, op. cit. No. 9 p. 91). În realitate pactum de cambiando reprezintă o adevărată convențiune sau contract, căci emiterea sau girarea unei cambii și primirea ei de beneficiar sau giratar, implică în mod necesar existența unui acord prealabil prin care părțile convin la încheierea raportului cambial, stabilind suma de plată, scadență, etc. și a cărui nerespectare este de natură să atragă o responsabilitate în daune.

5) E Betti, Inefficacia del negozio cambiario e reazioni del rapporto caussale, Riv. Dir. Comm., 1927, II, p. 350.

6) La avalul prin care avalistul garantează pe avalizat, fără a fi fost obligat, ci numai pentru a salva creditul acestuia, ca și la scont unde operațiunea se consumă în chiar momentul transmiterii cambiei, nu există un raport cauzal propriu zis; totuși și în aceste cazuri scontul are la bază o cauză juridică

4) Ascarelli, op. cit. p. 135. Azi aproape unanimitatea autorilor atribuie pactului executiv o natură negoțială (contra *me sineo*, titoli di credito, 44) în schimb îi contestă orice caracter

tractul cambial rezultă dintr'un raport cauzal oarecare, iar obligațiunile cambiale, inclusiv acelea cari au la bază semnături de complezență, implică în mod necesr existența convențiunei de execuțiune.

Aceasta fiind situațiunea, este dela sine înțeles că la obligațiunile cambiale nu se mai vorbește despre drepturi fără subiect sau despre policitaii în incertam personam, subiectul de drept imediat și nemijlocit fiind însuși beneficiarul în vederea căruia se întocmește cambia pe baza convențiunii executive între subscriitor și beneficiar.

Ideea de credit nepersonal, este o aberație juridică, fiind imperios necesară existența unui creditor pentru ca obligațiunea cambială să fie producătoare de efecte juridice; însășit, nu este posibil a se vorbi despre o persoană incertă cât timp raportul cambial prin esența lui, implică o persoană certă și determinată — ca creditoare — deși nu este definitivă, putând fi înlocuită prin alta în caz de transmitere a titlului prin gir, fapt care însă nu prezintă nici un interes (7).

Este eronat a se vorbi despre existența unui drept de credit în suspensie până la scadență, când se determină creditorul definitiv cambial sau că creditul nu naște decât la scadență (8).

Obligația cambială fiind de natură pur pecuniară, îi corespunde, în mod logic, un drept de creanță în patrimoniul beneficiarului.

Creditul naște odată cu debitul; și odată ce la întocmirea titlului s'au respectat formele legale, atât obligația subscriitorului cât și dreptul de creanță al creditorului, sunt perfecte.

Dreptul este suspendat în exercițiul lui până la scadență, fiind vorba de o condițiune de termen care afectează obligațiunea cambială, fără însă să vătămă existența sau validitatea creditului.

De aceea titularul creditului la un moment dat, are dreptul la prestațiunile accesorii produse înainte de scadență, în calitatea sa de creditor (9).

Dovada ne-o face însăși dispozițiunea din lege (art. 44) în baza căreia posesorul nu este obligat a primi plata înainte de scadență; per a contrario, plata primită anticipat, este valabilă și liberatorie, cu excepția cazurilor când pentru tras o asemenea plată nu este valabilă.

Așa dar, pentru posesorul actual al cambiei, creditul există în orice moment în favoarea lui, așa cum rezultă din titlu, el având facultatea de a primi în mod valabil plata chiar înainte de scadență dacă i se oferă de cel obligat.

Și la girul în alb există un creditor determinat și anume acela căruia i se încredințează cambia prin gir, deși girul nu este în ordinul lui. Posesorul unei cambii cu gir în alb, cât timp se află în posesia titlu-

pe care o găsim în convențiunea executivă, în baza căreia părțile convin la operațiunea de scont și la predarea cambiei. (Ascarelli, op. cit. p. 136).

7) Bettî, Sull natura... p. 593—594.

8) Titularitatea dreptului cuprins în cambie stă în posesia legitimă și de bună credință a titlului, posesorul fiind chiar proprietarul titlului; girul transmite posesia titlului, iar dreptul de credit este un efect al proprietății titlului aparținând dep'in și efectiv oricărui deținător al titlului. (Ascarelli, op. cit. p. 200 și urm.).

9) În consecință este greșită părerea autorilor cari consideră nepersonal creditul rezultat din cambie, până la scadență. (Navarrini, op. cit. no. 1199, p. 413).

lui, are dreptul să completeze girul cu numele său și în acest caz titularitatea decurge chiar din titlu, sau să păstreze titlu până la scadență, când, ca posesor al titlului, legitimat prin seria continuă de giruri, este îndrituit să exercite acțiunea cambială.

Faptul că din însăși contextul cambiei, rezultă sau nu pentru posesor, calitatea de beneficiar legitim al ei, nu prezintă vreun interes, căci posesia legitimă a cambiei, constite un titlu juridic suficient pentru ca pe baza lui posesorul să exercite toate drepturile inerente cambiei (10).

Nu interesează faptul cine este beneficiarul obligațiunii subscriitorului și anume, dacă este persoana față de care subscriitorul se găsește în raport cauzal sau dacă este persoana oferită să înlesnească emitentului sau trăgătorului procurarea de credit prin girul său de favoare, sau dacă semnătura de favoare este a trăgătorului, a emitentului, sau a trasului, persoana favorizată fiind chiar beneficiarul titlului; cât timp între aceste persoane există o convențiune executivă din care naște un raport cambial perfect ca formă-cauza juridică din care derivă cambia, nu influențează validitatea cambiei ca titlu negociabil.

Prin urmare orice obligațiune cambială însoțită cu respectul formelor legale, implică în mod necesar existența unui subiect de drepturi bine determinat în chiar persoana beneficiarului.

Cambia nu se întocmește de subscriitor în folosul aceluia care va fi, ci în folosul aceluia care există și pe care subscriitorul îl cunoaște în momentul în care consimte să se oblige cambial, căci obligațiunea lui este destinată acelei persoane.

Acesta este titularul drepturilor rezultate din cambie, al căror exercițiu îi aparține, cu observațiunea că exercițiul lor este suspendat până la scadența cambiei. Până atunci însă, poate lua toate măsurile necesare apărării dreptului său de creanță sau pregătirii exercițiului acțiunei cambiale, în eventualitatea neplății la scadență.

Faptul însă că la scadență, posesor al cambiei va fi beneficiarul sau o terță persoană, nu interesează soluțiunea problemei ce ne preocupă.

Unii autori s'au întrebat: cum se explică valabilitatea titlului cambial aflat în posesia unui terț contra voinței subscriitorului: cambie furată, pierdută sau adresată din eroare altei persoane? Și din acest caz excepțional, au dedus o concluzie contra teoriei contractualiste, pe considerațiune că deși între subscriitor și beneficiarul de rea credință nu există contract, totuși dacă subscriitorul nu face dovada relei credințe, obligația sa este eficace.

Indiscutabil că subscriitorul întocmește documentul cambial în vederea unui beneficiar oarecare, căci este de neimaginat ca o persoană să poarte în buzunar formule cambiale subscribe de ea, fără ca aceste formule să fie destinate în intenția subscriitorului unor certe persoane în momentul subscrierii lor.

Între subscriitor și acei beneficiari a trebuit să existe în prealabil o convențiune executivă, după care urma să se încheie între părți, contractul cambial.

Sustragerea sau pierderea blanchetelor, împiedică de sigur formarea raporturilor cambiale cu benefici-

10) Bettî constată o pornire nejustificată contra teoriei contractuale, căci, spune autorul, a se obliga la ordinul unei persoane înseamnă a se obliga către această persoană, care ca parte contractantă în raportul cambial, este creditoarea drepturilor rezultate din cambie (op. cit. p. 595).

arul adevărat, după cum nici cu beneficiarul de rea credință, în mâna căruia a intrat titlul cambial, printr-o împrejurare oarecare, nu se formează raportul cambial contractual.

Beneficiarul se află însă în posesia materială a unui titlu care, întrunind condițiunile de formă cerute de lege, reprezintă proba unui contract cambial perfect, presupunând tot deodată existența unei convențiuni executive în baza căreia s'a emis titlul.

Subscriitorul susținând că titlul i-a fost sustras sau l'a pierdut, va trebui să facă dovada respectivă; la o asemenea excepțiune personală, beneficiarul va opune pur și simplu titlul său. Dacă subscriitorul nu face dovada alegațiunii sale, se naște prezumțiunea existenței unui contract cambial perfect valabil, îndeplinind toate condițiunile extrinseci și intrinseci cerute de lege, și pe care ordinea juridică trebuie să-l recunoască ca atare.

Așadar, până la proba contrarie, un titlu cambial în posesia unei persoane presupune existența unui raport cambial valabil; sarcina probei contrarii și anume, că posesia deținătorului e de rea credință, incumbă debitorului.

Acest caz este frecvent în practică și anume când creditorul își reclamă un drept pe baza unui act constatând o obligațiune convențională emanată dela părâtul care contestă însă actul pe o considerațiune sau alta; chiar dacă în realitate obligațiunea ce constată acest act a fost stinsă prin plată, novatie sau renunțare la ea, din partea creditorului, din moment ce părâtul nu face această dovadă, actul rămâne valid cu toate efectele juridice pe care le comportă în drept, după natura lui.

Singura deosebire este că, în interesul unei ușoare realizări a drepturilor cambiale, legea îngrădește apărarea debitorului în restricțiuni riguroase de natură procedurală să nu fie paralizată cu prea multă ușurință.

În rezumat: cambia este un document formal, constatând un raport contractual cambial.

Când între subscriitor și beneficiar nu există în realitate contract cambial, debitorul are drept să invoace orice excepțiuni deduse din inexistența raportului cambial, încadrate însă în rigoarea legii cambiale, în ce privește modalitatea procedurală de valorificare a lor. Dacă subscriitorul nu dovedește inexistența raportului cambial, cambia își produce efectele prevăzute de lege.

Obligația cambială a subscriitorului, constatată prin documentul întocmit în acest scop și contractată pe baza convențiunei executive, are din momentul nașterii ei, un subiect de drept, care este însuși beneficiarul acestei obligațiuni. Teoria drepturilor fără subiect este contrarie conceptului juridic al obligațiunii privite sub aspectul ei activ, singurul aspect sub care de altfel, se concepe obligațiunea, numai privită prin latura ei activă, obligațiunea ne apare ca o entitate de sine stătătoare și producătoare de efecte juridice.

Desmembrarea obligației în cele două aspecte: activ și pasiv și atribuirea ori căruia din ele, luat separat, o valoare juridică intrinsecă, înseamnă a altera și distruge o unitate juridică perfectă, reprezentată de ideea clasică de obligațiune, spre a o descompune în preținse elemente componente, dar inexistente în realitate; acest proces analitic este posibil în laboratorul intelectual al creierului nostru, însă rezultatul la care ajungem sunt pure abstracțiuni juridice, lipsite de orice bază serioasă în drept.

Autorii germani cei mai de seamă, adâncind cu spiritul lor de un raționalism profund, diversele probleme juridice, ajung adesea la teorii de o ingeniozitate surprinzătoare, dar foarte fragile în fața unei critici serioase.

Astfel, pentru a-și explica anumite situațiuni ivite în practica juridică, s'a recurs la teoria patrimoniilor private exclusiv prin raport cu scopul lor, și independent de orice subiect, după cum s'a ajuns la concluzia că în drept strict se poate concepe existența unui drept fără subiect, plecând dela unele cazuri excepționale, deși în ultimă analiză, în aceste cazuri luate ca exemplu, nu este vorba despre drepturi create fără considerație de subiect (11); iar dacă subiectul acestor drepturi nu este determinat prin persoana sa fizică, este în tot cazul determinabil, deoarece aceste drepturi își au rațiunea de a fi numai în existența actuală sau viitoare a unor anumite persoane care prin calitatea lor, să fie îndrituite a beneficia de aceste drepturi; prin urmare, deși subiectul unui drept, poate fi necunoscut la un moment dat, existența acestui drept destinat a fi integrat în patrimoniul unei anumite persoane, presupune existența acestei persoane, căci dacă nu ar exista și nici nu ar fi cel puțin determinabilă, dreptul ar fi iluzoriu, fără existență reală fiind lipsit de un titular actual sau eventual.

Dreptului pozitiv îi repugnă ideea unei obligațiuni efective lipsite de titular, adică obligațiune impersonală, în imposibilitate de a fi pusă în mișcare de creditorul ei și prin urmare revocabilă oricând din partea debitorului.

Valoarea juridică a unei obligațiuni se măsoară după eficacitatea ei (12); ori, pentru a se vorbi de eficacitatea unei obligațiuni, adică pentru a-i atribui o valoare juridică oarecare, trebuie a fi sustrasă voinței aceluia care se obligă.

Oferta în public este obligatorie până la revocarea ei; dacă o asemenea ofertă este acceptată de o persoană, oferentul rămâne obligat dacă nu revoacă oferta, până în momentul acceptării. Deci pentru eficacitatea acestor oferte, este necesară determinarea unei persoane; până în acest moment ele sunt revocabile, ceea ce înseamnă că nu au nici o valoare juridică.

Acestea sunt considerațiunile pentru cari, după părerea noastră, la baza titlului cambial există un raport contractual cambial, iar obligațiunea cambială se formează în momentul în care cambia intră în posesia beneficiarului sau reprezentantului său.

Contractul cambial se încheie prin primirea titlului de către beneficiar, fără a fi necesară vreo acceptare din partea acestuia (13). Acceptarea se presupune dată

11) Vezi în această privință interesantul studiu a lui P. Reynaud, *La nature juridique de la dote*, 1934, p. 189 și urm.

12) Obligațiunea fără responsabilitate este o expresiune goală lipsită de orice valoare juridică. (Carnelutti, *Studi di diritto civile*, 276 urm.; I titoli di credito, Riv. dir. com. 1933, I, p. 269).

13) Raportul cambial naște prin predarea titlului, beneficiarului, chiar dacă titlul poartă girul beneficiarului, însă cambia se află încă la emitent. (Cas. it. 31 Iulie 1930, *Faro ven.* 683; id. 27 Iulie 1932, Riv. dir. com. 1933, II, 48. Vezi și Bonelli, op. cit. 60).

în mod anticipat cu ocazia convențiunei executive, natural cu condițiunea ca titlul cambial să se conformeze acestei convențiuni.

Simpla primire a titlului echivalează cu executarea acelei convențiuni de către ambele părți, adică cu creierea raportului cambial în condițiunile stipulate prin zisa convențiune.

E. CRISTOFOREANU

Doctor în Drept de la Roma, Avocat

Inamovibilitatea în parchete

Aproape sub toate regimurile politice au fost Miniștrii de justiție, cari proiectase inamovibilitatea membrilor parchetelor tribunalelor cât și ai Curților de apel, pentru a se termina odată cu deosebirea între diferitele categorii de magistrați, căroră li se cer aceleași condițiuni de admisibilitate în corpul magistraților, cât și aceleași condițiuni pentru avansarea lor, la gradele superioare.

Dacă proiectele n'au avut fericirea a deveni legi, s'au datorat împrejurărilor, că făuritorii au plecat dela putere tocmai în momentul depunerilor, fie la Consiliul legislativ, fie în Parlament, astfel că inovația fericită și mult așteptată de către membrii parchetelor, s'a născut fără viață.

Fostul Ministru de justiție d. Valeriu Pop, proiectase inamovibilitatea parțială, nu generală, cum ar fi voit-o predecesorii d-sale, acordându-se numai pentru parchetele Curților de apel. Ca și mine, am credința, că toți colegii parchetelor Tribunalelor împărtășesc aceeași părere, că ni se face o mare nedreptate, lăsându-ne în aceeași situațiune precară ca mai înainte, fără a fi motive serioase ce ar pleda contra acestei inamovibilități, ci din contră fiind absolut necesară mai ales la Tribunale decât la Curțile de Apel. Și mă voi explica: Membrii parchetelor dela Tribunale sunt considerați ca martirii magistraturii, bine înțeles pentru cei ce cunosc situațiile și împrejurările critice prin cari ei trec, foarte dese ori.

Rolul lor e foarte important, și activ, având exercițiul acțiunei publice, care desființează moralicește persoanele vinovate în diferite infracțiuni, ei conduc toate cercetările cu caracter penal și mențin ordinea publică într'un județ. Ei sunt ca și în timpul alegerilor sdruncinați și plictisiți de diferitele intervențiuni politice fie ale guvernanților, fie ale opoziției, spre a nu se comite abuzuri sau arestări ilegale. Ei înlătură rebeliunile cetățenilor de la țară sau orașe, cari de multe ori au substrat politic, asmuțiți fiind de către politicianii dela putere spre a usurpa proprietățile celor de culoare politică adversă spre răzbunare. Nu mai vorbesc, că în fiecare zi avocații politicieni, fie pentru interese politice sau pecuniare se instalează la ușa parchetului, spre a vedea dacă clientul lor este lăsat liber sau arestat, sau cu diferite cereri cari mai de cari mai imposibile. La parchetele Tribunalelor se desfășoară luptele politice, răzbunările, toate meschinăriile, cari enervează până la disperare. Aci se văd patimile diferiților adversari politici ce merg până la inconștiență.

Dacă toți, cei ce pretind servicii ilegale sau cari așteaptă la ușile parchetelor Trib. găsesc o rezis-

tență în caracterul magistratului, a conștiinței lui și a datoriei impuse de lege a fi imparțial și a nu se preta la înjoncțiunile lor, pornesc o ură grozavă contra membrilor parchetului ca și în special contra Șefului parchetului care dă directive începând cu amenințările, cu intrigile contra lor la procurorii generali ai Curților de apel sau la Ministrul de justiție, căutând ca prin șapte sau denunțuri calomnioase, a le creia atmosfere imposibile cu scopul de a-i muta din localitate, a le pune piedici la avansări, ba chiar a-i distruge și ca om și cariera lor.

Vai, numai cine n'a fost procuror, nu poate să își dea seama de asemenea fapte fără calificare ale politicianilor! Câte uragane politice nu trec peste capul bieților membrii ai parchetelor tribunalelor! Scăparea lor e datorită câte odată, grație a vreunui procuror general al Curții de Apel respective, care încă mai e coleg și prea conștiincios de datoria lui de magistrat, spre a nu se lăsa târât de micimile de suflet ale agenților politici sau chiar grație vreunui Ministru de justiție curagios, care să nu dea ascultare netrebnicilor acestora și asta se întâmplă foarte rar, căci s'au văzut cazuri frecvente, când procurori, primi procurori cu vechime considerabilă în magistratură, cu un trecut bine apreciat, fără motiv, decât că au lucrat „fără tact” o formulă prea vagă și ușor de găsit, au fost înlăturați, căci asta era voința celor „puternici ai zilei”, mai ales când nu li se ținea „trena” sau nu sunt lingușiți, spre a fi târători în fața lor ca șarpele, pentru a obține simpatia lor și avansări la termen fix. Nu tot așa se întâmplă cu procurorii de la Curțile de apel. Din mica experiență de 23 ani ce o am în magistratură, cea mai mare parte ca magistrat inamovibil, n'am văzut sau auzit că s'a mutat vreun procuror dela Curtea de apel fără voia lui din cauza persecuțiilor politice. La Curțile de apel politicianismul e mai neputincios, nu prea îndrăznește să se repeadă asupra lor, mai ales că chiar situația lor și atribuțiunile ce le au mai mult ca lucrări de cabinet și ședințe, îi pun la adăpost de urile și intrigăriile politice, pe care le-am expus mai sus, plus că ei lucrează sub egida procurorului general care are toată răspunderea și chiar și-o asumă în afaceri cu dedesubturi politice. Cum am spus, nu văd argumente serioase cari ar fi o piedică la admiterea inamovibilității și la parchetele tribunalelor. S'ar fi spus de unii că membrii parchetelor tribunalelor ar abuză de puterea lor. Această argumentare o consider ca neserioasă, oare magistrații deja inamovibili n'ar putea comite abuzuri? Oare nu există o lege de organizare judecătorească care cuprinde destule sancțiuni în cazuri de abateri grave și cari se aplică și membrilor parchetelor tribunalelor?

Socotesc că altele trebuiesc să fie substraturile cari s'ar opune la inamovibilitatea parchetelor tribunalelor. Tot politicianismul e cauza, nu le-ar conveni ca să le scape din mână și această categorie de magistrați, pe cari voesc să-i aibă ca instrumente în împrejurări critice, să se folosească de anume elemente slabe, fie în interes politic, fie în salvarea protejaților certați cu legile penale — rolul politicianului ar fi redus cu desăvârșire și n'ar mai putea teroriza parchetele în caz de refuzuri de servicii cerute ilegal. — Azi, în timpurile în care ne sbatem pentru adevăr și dreptate, când toată lumea trebuie să fie mai constientă de

drepturile și datoriile ei, este mai necesar ca ori-când să se acorde inamovibilitatea fără nici o șovăire și membrilor din parchetele tribunalelor oda-tă cu a celor din Curțile de apel.

Această necesitate s'a constatat chiar de către șeful superior al parchetelor, d-l procuror general al Înaltei Curți de Casație, d. Viforeanu cu oca-ziunea solemnității deschiderii anului judecăto-resc 1932, când a spus-o sus și tare în discursul d-sale, că va stăru pentru acordarea inamovibili-tății membrilor parchetelor, ceea ce ne-a încredin-țat că d-sa va interveni a se înlăptui această Ches-tiune importantă spre a nu rămâne un simplu de-ziderat.

Avem credința cei din parchetele tribunalelor cari odinioară am fost și magistrați inamovibili, fie la judecătorii, fie la tribunale, că d-l Ministru de justiție Victor Antonescu, care este animat de sentimente bine-voitoare față de întreaga magis-tratură, când e vorba de recunoașterea drepturilor ei, în proiectul de modificare al legii de organizare judecătorească ce urmează a se depune în parla-ment, se va face o operă completă, iar nu înju-mătățită dispunând ca și parchetele tribunalelor, să se bucure de aceeași sollicitudine ca și parchetele Curților de apel fără nici o deosebire, în ceea ce privește statornicia în carieră, ce cu dragoste s'a îmbrățișat și pentru care se fac în vremurile de azi un adevărat sacrificiu, când de abia se poate trăi de azi pe mâine cu salariile reduse și de ne-invidia de alții.

Numai acordându-se inamovibilitatea parchete-lor, trebuie să se știe că numai așa toți își vor face datoria *fără frică și fără părtinire*.

GEORGE VASILIU

Primul Procuror al Trib. Cernăuț

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența dela 19 Aprilie 1934

Președenția d-lui C. RĂTESCU, Președinte

Alexandru Goldstein cu Judele Sindic al Falimentului „Star” Soc. Anon.

Decizia nr. 13 Dosar nr. 356/933

Faliment. Dacă privilegiul Statului asupra cotei de 10% din patrimoniul falimentului primează privilegiul rezultat din legea contractelor de muncă acordat sala-riului funcționarilor falitului. Art. 739, 819 și 969 cod. com., Art. 25 alin. 1 regulamentul Sindicilor, Art. 71 din legea contractelor de muncă.

Din dispozițiunile art. 739 și 819 cod. com., potrivit cărora cheltuielile de justiție și administrație a averii falitilor, făcute din cota de 10%, trasă din patrimoniul falimentului, se vor reține cu preferință înaintea ori-cărui altor datorii, rezultă că privilegiul acordat Sta-tului pentru creanța aferentă acestei cote prevăzute la art. 969 cod. com. primează privilegiul prevăzut de art. 71 din legea contractelor de muncă, cu privire la crean-ța pentru salariul funcționarului falitului.

Curtea.

Asupra recursului introdus de Alexandru Goldstein în contra jurnalului Nr. 5362 din 1932 dat de Tribu-nalul Iași s. III-a :

Având în vedere motivele de casare :

Nemotivare, exces de putere și rea aplicațiune a dispozi-țiilor următoare din următoarele legi:

Codul civil art. 1719, 1720, 1725 al. 1 și 2;

Codul comercial art. 819, 969,

Legea contractelor de muncă, art. 71.

Legea urmăririi veniturilor publice art. 1 și 24, totul com-binat cu legea Înaltei Curți de Casație art. 30 al. 5, 9 și 6.

la fapt: Prin Cartea de judecată din 28 Noembrie 1931 și pe baza legii contractelor de muncă S. A. „Star” a fost obli-gată să-mi plătească cu titlu de salar suma de 99.000 lei cu procente și 1.000 cheltuielile judecătorești.

Debitorul fiind decărat în faliment la 13 Februarie 1932 de trib. Iași s. III-a, sus zisa mea creanță a fost admisă la 26 Martie 1932 la pasivul acestui faliment și înscrisă cu pri-villegiul prevăzut de art. 71 din legea contractelor de muncă. pentru suma de 104.861 lei.

Evaluându-se activul acestui faliment, d-l jude sindic or-donă la 9 Aprilie 1933 perceperea a 84.143 lei drept cotă de 10 la sută prevăzută de art. din legea bugetară pe 1932 în executarea art. 969 cod. com., iar după vânzarea în parte a acestui activ care nu era decât mobilier și obținerea din el a 130.000 lei, tribunalul stabilește repartitia acestei sume prin jurnalul său nr. 5362 din 24. 5. 1932, prin care după ce pre-valează cheltuielile administrației falimentare, distribuie restul întâi Primăriei Municipiului Iași pentru toate dările ei comu-nale, apoi Statului pentru toată cota lui de 10 la sută, iar restul de 26.457 lei mi-l repartizează mie ca accont asupra creanței mele privilegiate atunci când, în puterea textelor mai jos denumite, eu trebuia să trec și înaintea Statului și înain-tea Primăriei Iași, prejudicindu-mă astfel cu neincasarea a 78.404 lei.

În drept: Ordinea de preferință la o repartitie falimentară este stabilită pe art. 819 cod. com., în puterea cărui text cre-ditorii cu gaj sau privilegiu sunt preferați celor chirografari.

În speță, creanța mea provenind din neplata salariului meu este, decide art. 71 din legea muncii, „garantată integral cu un privilegiu general în rang imediat înaintea oricărei cre-anțe chirografare”: ca atare, la repartitie, locul ei precede imediat creanțelor chirografare.

Or, atât crența Primăriei provenită din texte comunale, cât și a Statului provenită din art. 969 cod. com., sunt azi sim-plice creanțe chirografare.

În adevăr, dela regula generală de distribuție egalitară în-scrisă în art. 1719 cod. civ., legea civilă nu exceptează de cât pe creditorii cari se bucură de o cauză legitimă de prefe-rință, între cari cauze contează în primul rând privilegiul plății preferențiale (1730 cod. civ.) instituit prin urmare în pu-terea unui anumit text de lege, care mai ales pentru creanțele tezaurului public, cum sunt cele două din speța noastră este regulat prin legi speciale (art. 1725 cod. civ.).

Or, nici o lege specială nu conferă tezaurului comunal privilegiul încasării integrale a dărilor sale comunale din ave-rea mobilieră care a făcut obiectul prezentei repartitii criti-cate; deasemenea, venitul bugetar pe care-l trage Statul din aplicația art. 969 cod. com., indiferent ce natură și denumire fiscală i s'ar găsi, nu constituie pentru Stat o creanță asupra averii din speța privilegiată, de vreme ce calitatea de creanță privilegiată nu este recunoscută cotei falimentare de 10 la sută, de nici unul din textele care au instituit acest venit pu-blic sau care se referă constant la el.

Astfel fiind, creanța din art. 969 cod. com., fiind și ea chirografară (cum de altfel Înalta Curte de Casație s. II-a a și hotărât prin decizia ei nr. 47 din 5 Februarie 1930), re-zultă că și ea trebuia înscrisă în tabloul de repartitie după creanța mea.

De altfel admitând ipotetic cum că zisa cotă ar fi privile-giată în încasarea ei, apoi încă ea fiind născută ca privile-giată prin ipoteză, la data ordonării percepției ei, anume 9 Aprilie 1932, atunci când creanța mea era cu mult mai înai-nite născută, cu privilegiul ocult din art. 71 legea muncii.

rezultă că administrația falimentară nu putea dispune pentru repartitie, fie chiar și Statului, pentru cota sa, decât de suma ce i-ar fi rămas după deducerea integrală a creanței mele, deoarece „tezaurul public nu poate obține un privilegiu în contra terțelor persoane ce ar fi dobândit mai înainte dreptul” (art. 1725 al. 2 c. civ.).

De aci rezultă că tribunalul considerând ca privilegiate cele două creanțe chirografare sus vorbite, a aplicat rău, prin o greșită interpretare a art. 1719, 1730, 1725¹ și 1725² cod. civil, 969 cod. com., 1 și 24 din legea urmăririi veniturilor publice și înscriindu-le înaintea mea, a procedat prin exces de putere și aplicat rău prin o greșită interpretare, art. 819. cod. com., 71 legea contractelor de muncă și 1725 alin. 2 cod. civil, fără a motiva cu nimic interpretarea pe care a dat-o și aplicațiunea pe care a făcut-o cu zisele texte.

Având în vedere jurnalul atacat cu recurs, din care rezultă că cu adresa Nr. 2916 din 23 Mai 1932, judecătorul sindic al falimentului Soc. Anon. „STAR” din Iași, intimatul cerere Tribunalului Iași s. III-a ca, în conformitate cu art. 819 cod. com., să aprobe ca suma disponibilă de 130.000 lei din falimentul menționatei Societăți să fie distribuită în felul următor :

a) 15.000 pentru cheltuelile făcute și ce se vor mai face în administrația falimentului;

b) 4.400 lei dările comunale către Primăria Municipiului Iași;

c) 84.143 lei Administrației Financiare Iași, drept cotă de 10% conform art. 969 cod. com.

d) 26.457 lei creditorului privilegiat cu salariu A. Goldstein, în comptul sumei de 104.861 lei, cu care este înscris la masa falimentului.

Creditorul A. Goldstein, recurent pretinzând că creanța sa privilegiată pentru salariu ar prima creanța referitoare la cota de 10% a Statului, care n'ar fi decât creanță chirografară, printr'o petițiune adresată Tribunalului Iași la aceeași dată de 23 Mai 1932, a cerut să se dispună a fi înscrisă înaintea acestei creanțe.

La 24 Mai 1932, Tribunalul Iași, prin jurnalul Nr. 5362 din 1932, aprobă, pe baza art. 819 cod. com., propunerea de repartitie făcută de d-l jude sindic prin adresa sus arătată, fără a se mai ocupa de cererea creditorului recurent.

În contra acestui jurnal, A. Goldstein a făcut recurs, pretinzând că instanța de fond, ar fi comis o nemotivare, un exces de putere și ar fi făcut o rea aplicațiune a art. 1719, 1720, 1725 alin. 1 și 2 cod. civil, a art. 819, 969 cod. comercial, a art. 71 din legea contractelor de muncă și a art. 1 și 24 din legea urmăririi veniturilor publice, totul combinat cu art. 30 alin. 5, 9 și 6 din legea Curții de Casație, întrucât judecând astfel n'ar fi ținut seama de faptul că creanța sa provenită din neplată de salar fiind privilegiată, conform art. 71 din legea muncii, ea urma, conform art. 819 cod. com., să treacă înaintea creanței Statului relativ la cota de 10% prevăzută prin art. 969 cod. com.; că venitul bugetar pe care îl trage Statul prin aplicarea art. 969 cod. com. n'ar constitui pentru Stat o creanță privilegiată asupra averii din speță. — calitatea de creanță privilegiată nefiind recunoscută cotei falimentare de 10% din niciunul din textele cari au instituit acest venit public: în fine — pretinde recurentul — chiar dacă ipotetic s'ar decide că zisa cotă ar fi privilegiată, încă ea nu ar putea prima creanța sa care era născută anterior cu privilegiul ocult, pe baza art. 71 al legii muncii, tezaurul public neputând obține, potrivit art. 1725 alin. 2 cod. civ., un privilegiu în contra terțelor persoane ce ar fi dobândit mai înainte dreptul.

Recursul de față fiind repartizat la secția II-a a Înaltei Curți, a trecut prin declinare de competență la secția III-a, care luându-l în cercetare și fiind de părere că cota Statului de 10% este o cheltuială de administrație privilegiată, potrivit art. 1719 cod. civ. și 819 cod. com. și constatând că Înalta Curte s. II-a, prin deciziunea Nr. 47 din 1930, s'a pronunțat în sensul că cota de 10% cuvenită Statului, conform art. 969 cod. com., este o simplă creanță chirografară a dispus trimiterea cauzei Secțiunilor Unite, spre a se pronunța asupra divergenței ivite.

Considerând că chestiunea dedusă înaintea Secțiunilor-Unite este aceea de a se ști dacă cota percepulă de Stat în activul brut al falimentului pentru acoperirea, conform art. 969 cod. com., a retribuțiunii judecătorilor sindici, secretarilor arhivari și pentru cheltuelile de cancelarie este o cheltuială de justiție și administrație privilegiată, conform art. 819 cod. com., sau este o simplă creanță chirografară;

Considerând că, potrivit art. 739 și 819 cod. com., cheltuelile de justiție și administrație prevăzute de Statul judecătorului sindic aprobat de tribunal se vor plăti de falit sau se vor reține din patrimoniul falimentului cu preferință înaintea oricăror alte datorii;

Că, prin aceste dispozițiuni, legiuitorul comercial a acordat un privilegiu creanțelor rezultând din acele cheltueli în cazul când, potrivit acelor texte din codul comercial, ele urmează a fi reținute din patrimoniul falimentului;

Considerând că pentru a ocroti într'un mod eficace interesele creditorilor și a garanta buna administrare a averii falitilor, legiuitorul a încredințat această administrare unor anume judecători dela tribunal, și pentru a asigura buna administrare și funcționare a procedurii judiciare a falimentului, a dispus, prin art. 969 cod. com., modificat prin legea din 11 Martie 1925, că pentru acoperirea retribuțiilor judecătorilor sindici, a secretarilor arhivari și pentru cheltuelile de cancelarie, Statul va percepe o cotă de maximum 20% din activul brut al falimentului, care se va fixa în fiecare an prin legea bugetară;

Că, din economia acestor dispozițiuni, rezultă că cota percepută de Stat în baza art. 969 din cod. com. este percepută pentru acoperirea cheltuelilor de justiție și administrație la care se referă art. 739 și 819 cod. com. și care potrivit acestor texte de lege se vor plăti de falit sau se vor reține din patrimoniul falimentului, cu preferință înaintea oricărei alte datorii;

Că, aceasta rezultă și din termenii art. 25 alin. I al regulamentului sindicilor, întocmit pe baza art. 970 cod. com., termen prin care se prevede că: „în caz de concordat, falitul este obligat să depună, pe lângă celelalte cheltueli privilegiate, și cota ce urmează a se vărsa tezaurului public; de unde urmează că legiuitorul a înțeles să cuprindă între creanțele privilegiate potrivit art. 739 și 819 cod. com., pe lângă celelalte” și aceia rezultând din cota prevăzută la art. 969 cod. com., ca una ce a fost edictată în scopul de a se acoperi cheltuelile de administrație la care se referă atât acest text de lege, cât și art. 739 și 819 cod. com.;

Considerând că din dispozițiunile art. 739 și 819 cod. com. după care cheltuelile de justiție și administrație arătate mai sus se vor reține din patrimoniul falimentului cu preferință înaintea oricăror altor datorii, — rezultă că privilegiul acordat Statului pentru creanța aferentă cotei prevăzută la art. 969 din codul comercial, urmează a fi exercitat contrar susținerilor recu-

rentului înaintea oricăror alte creanțe privilegiate născute anterior;

Că, așa fiind, cu drept cuvânt instanța de fond a hotărât ca creanța privilegiată rezultând din cota falimentară prevăzută de art. 969 cod. com. urmează a fi plătită înaintea creanței recurentului;

Că, deci, motivele de casare fiind neîntemeiate urmează a se respinge recursul.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 3 Mai 1934

Președinția d-lui D. G. LUPU, Președinte.

Casa Rurală și a. cu Comandorul R. Herter și a.

Decizie Nr. 16 Dosar Nr. 80/934

Legea asanării datoriilor agricole din 1932. Alin. 17 și 18 de sub art. 22. Dacă sunt constituționale? Soluțiune negativă.

Dreptul acordat adjudecatarului prin alin. 18 al art. 52 decurgând din dreptul recunoscut debitorului prin al. 17 al aceluiaș articol de a cere beneficiul asanării și față de bunul supus urmăririi, urmează că odată ce textele din legea de la 19 Aprilie 1932, care consfințesc beneficiul urmăririi și reglementează procedura și avantajele acordate debitorului au fost declarate neconstituționale prin decizia nr. 50 din 1932 a Secțiunilor Unite, și consecința acestor dispozițiuni, adică dispozițiunile alin. 17 și 18 sunt și trebuiesc declarate neconstituționale, ele nefiind de cât mijlocul de realizare a asanării, care în condițiunile în care a fost reglementată prin legea din 19 Aprilie 1932, a fost declarată neconstituțională.

Curtea.

S'au ascultat d-nii av. Em. Dendrino, M. Djuvara și I. N. Micescu, din partea recurenților și d-l av. S. Rosental din partea intimatului Comandor R. Herter, în susținerea și combaterea motivelor și suplimentelor de motive de casare.

Deliberând,

Asupra motivelor de neconstituționalitate invocate de Casa Rurală și Prima Societate de Credit Funciar Rural din București în recursurile făcute de numitele în contra deciziunii civile Nr. 232 din 1932 a Curții de Apel București secția V-a :

Având în vedere decizia atacată, din care rezultă că, la 12 Iulie 1932 Tribunalul Ilfov s. Notariat, prin jurnalul Nr. 16976 admitând cererea făcută de Comandorul R. Herter, a dispus restituirea prețului depus de acesta, în calitate de adjudecatar al moșiilor Roșeni și Sălciile din jud. Prahova, proprietatea intimatului Ana Serghiescu, pentru motivul că aceasta din urmă întemeindu-se pe dispozițiunile legii din 19 Aprilie 1932, a făcut o cerere pentru asanarea datoriilor sale agricole și a obținut suspendarea judecării recursului ce l'a introdus în contra ordonanței de adjudecare;

Că, în contra acestui jurnal făcându-se apel de către creditorii urmăritori: Casa rurală și Prima societate de Credit Funciar Rural din București, Curtea din București s. V-a, prin decizia Nr. 232 din 1932, a respins aceste apeluri ca neîntemeiate;

Că, în contra deciziunii Curții de fond au introdus recurs fiecare din cei doi creditori, recursul Casei Rurale fiind sprijinit pe 9 motive de casare, iar recursul Soc. Creditul Funciar Rural pe 4 motive de casare; că,

Înalta Curte s. II-a, prin deciziunea Nr. 278 din 20 Martie 1933, a respins motivele I, II și III de casare din recursul Primei Societăți de Credit Funciar Rural din București și motivele 1, 2, 3, 4 și 5 de casare din recursul Casei Rurale și a trimis în judecata Secțiunilor Unite motivul 4 din primul recurs și motivele 6, 7, 8 și 9 de casare din celălalt recurs, pentru că prin ele se contestă constituționalitatea mai multor texte din legea asanării datoriilor agricole din 19 Aprilie 1932; că, înaintea Secțiunilor Unite recurenții au mai depus, fiecare în parte, câte un supliment de motive susținând neconstituționalitatea invocată și în legătură cu legea modificatoare din Octombrie 1932;

Văzând motivul 4 de casare din recursul făcut de Prima Societate de Credit Funciar Rural din București și motivul 6 de casare din recursul făcut de Casa Rurală;

IV. Neconstituționalitatea art. 1, 8, 14, 21, 27, 28, 31, 33, 52 și 54 din legea asanării datoriilor agricole din 19 Aprilie 1932.

Am susținut atât înaintea tribunalului, cât și a Curții de Apel, prin concluziunile orale și scrise, neconstituționalitatea legii de asanare a datoriilor agricole, rezervându-ni-se dreptul de a supune această chestiune Secțiunilor Unite ale Înaltei Curți de Casație, conform art. 29 din legea Înaltei Curți, pentru motivele astfel formulate:

Art. 13, 21, 27, 28 și 52 din legea asanării datoriilor agricole, publicată în Monitorul Oficial nr. 93 din 14 Aprilie 1932, astfel cum a fost modificată prin articolul unic al legii din 26 Octombrie 1932 (Mon. Of. nr. 251) sunt neconstituționale, pentru că ele violează art. 17 din Constituție.

Dreptul acordat unui adjudecatar de bun rural, prin art. 52 din legea asanării, de a-și retrage prețul plătit, atunci când fostul proprietar a făcut o cerere de asanare, este desigur bazat pe însuși acest drept de asanare, acordat debitorului de legea asanării și nu este decât o consecință sau un corolar al acestui drept, astfel încât dacă vom dovedi că acel drept de a cere asanarea în condițiunile legii este neconstituțional și nu poate fi aplicat urmează dela sine că nici consecința lui nu-și mai poate găsi aplicarea.

Articolele mai sus citate din legea de asanare sunt neconstituționale dintr'un îndoit punct de vedere :

a) Admitând reducerea creanțelor, schimbând modul și termenele lor de plată, înlăturând efectele actelor de ipotecă liber consimțite între părți, ele violează fațiș art. 17 din Constituție, care garantează proprietatea de orice fel, și pe aceea incorporală, din care face parte și dreptul de creanță.

b) Osebit de aceste, texte prin principiile pe cari le pun și cari au fost mai sus arătate, precum și prin interzicerea formelor de executare în modul prevăzut de art. 19 și următorii din legea specială a Creditului Rural, violează drepturile câștigate intrate în patrimoniul acestei instituțiuni.

Toate aceste drepturi, făcând parte din proprietatea incorporală, sunt și ele garantate prin art. 17 din Constituție, astfel încât orice lege care atinge acele drepturi, cum este în speță legea asanării datoriilor agricole, cată a fi socotită ca neconstituțională și a fi declarată inaplicabilă, ceea ce solicităm respectuos Înaltei Curți.

VI. Art. 1 2 8 14 21 27 28 31 33 36 și 52 din legea asanării datoriilor agricole, publicată în Monitorul Oficial Nr. 93 din 14 Aprilie 1932, astfel cum a fost modificată prin articolul unic al legii din 26 Octombrie 1932 (Monit. Of. Nr. 261) sunt neconstituționale, atât pentru că ele violează art. 17 din Constituție, cât și pentru că violează art. 3 din legea de reorganizare a Casei Rurale, publicată în Monit. Oficial cu Nr. 107 din 17 Mai 1930.

Dreptul acordat unui adjudecatar de bun rural prin art. 52

din legea asanării, de a-și retrage prețul plătit, atunci când fostul proprietar a făcut cerere de asanare, este desigur bazat pe însuși acest drept de asanare acordat debitorului de legea asanării și nu este decât o consecință sau un corolar al acestui drept, astfel încât dacă vom dovedi că acel drept de a cere asanarea în condițiile legii este neconstituțional și nu poate găsi aplicare, urmează dela sine că nici accesoriul nu-și mai poate găsi aplicarea.

Articolele mai sus citate din legea de asanare sunt neconstituționale dintr'un îndoit punct de vedere.

a) Admițând reducerea creanțelor, schimbând modul și termenele lor de plată, înlăturând efectele actelor de ipotecă liber consimțite între părți, micșorând garanțiile de executare, ele violează față de art. 17 din Constituție, care garantează proprietatea de orice fel, deci și pe aceea încorporală, din care face parte și dreptul de creanță.

b) Osebit de aceasta, aceste texte prin principiile pe care le pun și care au fost mai sus arătate, precum și prin interzicerea formelor de executare în modul prevăzut de art. 74 și următorii din legea specială a Casei Rurale și prin articolele corespunzătoare 80 și următorii din Statutele acelei instituții violează drepturile câștigate intrate în patrimoniul acelei instituții prin art. 3 al legii căreia se arată că: drepturile și atribuțiunile acordate Casei Rurale nu se vor putea modifica nici restrânge nici direct nici indirect și că, chiar după 30 de ani după publicarea legii, ea va avea dreptul de a executa toate drepturile conferite ei prin acea lege.

Toate acele drepturi, făcând parte din proprietatea încorporală, sunt și garantate prin art. 17 din Constituție, astfel încât ori ce lege ar atinge acele drepturi, cum este în speță legea asanării datorilor agricole, cată a fi socotită ca neconstituțională și a fi declarată inaplicabilă.

Considerând că legiuitorul de la 19 Aprilie 1932, prin alin. 17 de sub art. 52, extinde beneficiul asanării datorilor agricole și asupra debitorilor urmăriți în terenurile lor agricole și bunurile lor rurale, dacă ordonanța de judecare nu era definitivă la data de 18 Decembrie 1931, prin respingerea recursului sau expirarea termenului de recurs, iar ca o consecință a beneficiului acordat acestor debitori, dă judecatorului, prin al 18 de sub acelaș articol, dreptul de a cere și obține dela tribunalul urmăririi restituirea prețului depus de dânsul ca judecator, iar de la Ministerul de Finanțe restituirea taxelor de înregistrare achitate;

Că, pentru a ajunge la acest rezultat, judecatorul este obligat să facă numai dovada că debitorul a introdus în termen cererea de asanare cu privire la bunul urmărit și judecat și că a obținut suspendarea judecării recursului;

Că, în speță, atât tribunalul, prin jurnalul din 12 Iulie 1932, cât și Curtea de Apel, prin decizia atacată cu prezentul recurs au admis cererea de liberarea prețului către intimatul Comandor R. Herter, constatând în fapt că, într'adevăr, debitoarea urmărită Ana Serghiescu a introdus în termen cererea de asanare cu privire la moșiile urmărite; că, recursul îndreptat de dânsa contra ordonanței de judecare nu fusese judecat până la punerea în aplicare a legii din 19 Aprilie 1932, iar judecarea lui a fost suspendată de Inalta Curte secția II-a, prin încheierea dela 30 Mai 1932;

Considerând că, dispozițiunile din alin. 18, deși își au aplicațiune într'un litigiu deosebit de cel de asanare propriu zis, care intervine între creditor și debitor, ele nu pot fi însă luate în considerare în mod izolat, ci în legătură cu procedura de asanare, fiind de natură să influențeze raporturile dintre creditor și debitor care cere asanarea și, ca atare, dreptul acordat

adjudecatarului de a cere restituirea prețului judecării în cazurile determinate de alin. 18 de sub art. 52, trebuie considerat ca o consecință a dreptului acordat debitorului urmărit prin alin. 17 de a beneficia de asanare, dacă ordonanța de judecare nu se află definitivă la data de 18 Decembrie 1931;

Considerând că, prin efectul aplicării dispozițiunilor alin. 17 și 18 de sub art. 52, legiuitorul dela 19 Aprilie 1932 desființează ordonanța de judecare obținută de creditorul urmăritor, anulează întreaga urmărire efectuată și trimite pe creditorul urmăritor care în cazul respingerii recursului avea drept asupra prețului judecării să primească achitarea creanței sale la termenele, locul și cu reducerile fixate prin legea asanării, modificând, prin urmare, în această privință, convenția părților;

Considerând, că, prin decizia Nr. 50 din 27 Noiembrie 1932 *), Secțiunile-Unite ale acestei Inalte Curți au declarat neconstituționale dispozițiunile art. 8, 14, 28, 36 și 54 din legea asanării din 19 Aprilie 1932, deoarece, prin aceste texte, legiuitorul ordinar modifică convenția de împrumut dintre debitor și creditorul urmăritor atât în ce privește capitalul, cât și procentele, schimbă termenele și locul plății, desființează garanțiile reale și solidaritatea debitorilor ipotecari, înlocuindu-le cu altele mai ușoare, înlătură normele de executare convenite de părți, sau fixate prin legile speciale, și ca atare, prin aceste texte, legiuitorul nu face numai o reglementare a contractului de împrumut în sensul art. 1573 c. c., ci aduce o vătămare drepturilor patrimoniale ale creditorilor, astfel cum ele derivă din contractul ce-l are cu creditorii lor și cum sunt garantate prin art. 17 din Constituție.

Considerând că dreptul acordat judecatorului prin alin. 18 decurgând, după cum s'a arătat din dreptul recunoscut debitorului prin alin. 17 de a cere beneficiul asanării și față de bunul supus urmăririi, urmează că odată ce textele din legea de la 19 Aprilie 1932, care consfințesc beneficiul asanării și reglementează în procedură și avantajile acordate debitorului au fost declarate neconstituționale prin decizia Nr. 50 din 1932 a Secțiunilor-Unite și consecința acestor dispozițiuni, adică dispozițiunile din alin. 17 și 18 sunt și trebuiesc și ele declarate în mod fatal neconstituționale, ele nefiind decât mijlocul de realizare a asanării, care în condițiile în care a fost reglementată prin legea din 19 Aprilie 1932, a fost declarată neconstituțională;

Că, prin declararea ca neconstituțională pentru aceste motive a dispozițiunilor cuprinse în alin. 17 și 18 de sub art. 52 devine inutilă discutarea celorlalte motive de neconstituționalitate invocate de recurent, soluția Curții de fond ne mai având nici o bază legală;

Că, Secțiunile-Unite fiind sesizate numai cu judecarea cererii în neconstituționalitate pe temeiul prevederilor din art. 29 legea organică a Inaltei Curți, pricina urmează a se restitui Secțiunii II-a, pentru ca această Secțiune care s'a pronunțat numai asupra unora din motive, să decidă asupra recursului pe temeiul principiilor fixate de Secțiunile-Unite prin prezenta deciziune.

Pentru aceste motive, Curtea, declară neconstituționale dispozițiunile art. 52 alin. 17 și 18 din legea pentru asanarea datorilor agricole din 19 Aprilie 1932.

*) Publicată în *Curierul Judiciar* Nr. 8 din 19 Februarie 1933, însoțită de Nota d-lui E. Cristoforeanu și în *Jurisprudența Generală* 1933, sp. 453 p. 431.

NALTA CURTE DE CASAŢE ŞI JUSTIŢIE S. U.

Audienţa dela 21 Iunie 1934

Preşedenţia d-lui D. VOLANSCHI, Prim-preşedinte

Petre D. Iliescu cu Florica Capră

Decizia Nr. 22 Dosar Nr. 70/934

Succesiune. Cotitate disponibilă. Donaţiuni cu sarcini. Cum se calculează? Interpretarea art. 849 c. civ.

Art. 849 c. civ. care prevede modul de calculare al cotităţii disponibile nu dispune că reconstituirea fictivă a patrimoniului defunctului trebuie să fie precedată de operaţiunea prealabilă a deducţiunii sarcinilor şi a disocierii donaţiunilor cu sarcini în două acte juridice distincte, unul cu titlu oneros şi altul cu titlu gratuit. O atare operaţiune prealabilă este contrară scopului urmărit de legiuitor, care pentru ca să asigure în contra donatorului intangibilitatea rezervei moştenitorilor, a voit fără restricţie, să se facă o completă abstrucţie de transmisiunile de bunuri consimţite de defunct prin actele de donaţiune, aşa că bunurile ce au format obiectul acestor acte trebuiesc integrate patrimoniului succesoral fictiv, în totalitatea lor, cu starea din momentul donaţiunii şi cu valoarea din acela al morţii donatorului, trecându-se sarcinile existente la data donaţiunii între datoriile succesiunii.

Curtea,

Ascultând pe d-nii av. N. Stănescu şi Tr. Alexandrescu, în susţineri şi pe d. av. N. Petrescu în combateri şi

Deliberând,

Asupra motivului IV de casare din recursul făcut de către Petre D. Iliescu în contra deciziunii civile a Gurţii de apel Bucureşti s. IV-a nr. 81 din 1933 şi a jurnalului nr. 8017 din 1932, motiv trimis în judecata Secţiunilor Unite prin jurnalul nr. al secţiei I-a a Inaltei Gurţi.

Având în vedere deciziunea şi jurnalul atacat cu recurs, în măsura în care interesează în soluţionarea motivului IV de casare şi din care rezultă: în 1914, prin 7 acte de donaţiune, autentice, proprietarul N. Capră, îşi împarte averea sa, consistând din mai multe moşii, între cei 5 copii şi cei 2 gineri ai săi. Intimatei Florica Iliescu şi soţului ei de atunci, Petre Iliescu, recurentul de azi, le-a donat moşia Zimnicea-Fisteanca în indiviziune, în părţi egale, prin 2 acte. În fiecare din aceste două acte se prevede că, din sarcinile cari grevează moşia se pune îndatorire donatarului să plătească suma de 2.277.000 lei, adică câte jumătate din datoriile către societatea Creditul Funciar şi Societatea Dacia-România şi că valoarea jumătăţii din moşia arătată este de 2.400.000 lei, iar sarcinile corespunzătoare de lei 2.277.000 şi că rămâne că valoarea fiecărei din donaţiuni este de 122.000 lei. În actul de donaţiune către Petre Iliescu s'a mai prevăzut: că donaţiunea se face cu condiţiunea expresă că, în caz că bunurile dăruite Floricăi Iliescu nu completează rezerva ei legală, atunci complinirea să se facă din partea dăruită lui Petre Iliescu. Pentru sine, N. Capră şi-a oprit moşia Sovăreşti-Adămeşti. Murind în 1919 N. Capră, intervin între moştenitori mai multe acte, între cari un act autentic, prin care şi-au împărţit între ei moşia Sovăreşti-Adămeşti, din care Florica Iliescu, cu autorizaţia soţului său, ia 77 ha. şi 50 arii; între timp, soţii Iliescu vând societăţii „Firul“ o parte din moşia do-

nată lor, iar în urma exproprierii, se lasă fiecăruia din soţi câte 300 ha. teren cultivabil, expropriindu-se restul de peste 1.300 ha.; după acestea, în 1930, Florica Iliescu a intentat în contra soţului său acţiune în anularea actului de donaţiune din 1914, cerând să fie obligat să-i restitue în natură partea neexpropriată din moşia Zimnicea-Fisteaica, ce a fost atribuită lui, să-i plătească 350.000 lei, jumătate din preţul vânzării către Soc. „Firul“ şi să-i restituie renta de expropriere până la completarea rezervei. Tribunalul Teleorman s. I-a, prin sentinţa nr. 34 din 1931, a respins acţiunea ca nefondată. Pentru a da această soluţiune, tribunalul stabileşte că donaţiunea din 1914 către Petre Iliescu are caracterul unei donaţiuni cu sarcini, a cărei valoare reală rezultă, după scăderea sarcinilor, că este de 123.000 lei; că, întrucât, însă, ea poartă asupra unei moşii, iar nu asupra unei sume de bani, pretenţiunile soţiei au a fi exercitate asupra cotei de moşie ce revine sumei de 123.000 lei, calculată conform art. 849 cod. vi., după starea din momentul donaţiunii şi după valoarea din momentul deschiderii succesiunii, ceea ce reprezintă, zice tribunalul, 163 ha.; procedând apoi la stabilirea cotei disponibile şi a rezervei prin calcularea prevăzută de art. 849 cod. civ., tribunalul arată că trebuie să reconstituie patrimoniul lui de cujus din momentul morţii sale, aşa cum ar fi fost dacă nu ar fi făcut liberalităţi, trecând cele şapte donaţii la calcul numai cu valoarea diferenţii rămase după deducerea sarcinilor, valoare care pentru toate donaţiunile se ridică la lei 2.900.550, în care donaţia făcută lui Petre Iliescu intră cu suma de 285.250 lei, adică preţul celor 163 ha. calculate la 1.750 lei hectarul, după data morţii lui de cujus. La suma de 2.900.250 lei, tribunalul adaugă suma de 5.578.000 lei, valoarea moşiei Adămeşti-Sovăreşti, obţinând un total de 8 milioane 478.550 lei, din care sczând datoriile acestei din urmă moşii, rămâne suma de 6.394.905 lei, din care o pătrime, adică lei 1.598.726 este cotitatea disponibilă, iar rezerva pentru cei 5 moştenitori este în total 4.796.179 lei, din care rezerva reclamantului este 959.235 lei. Calculând, apoi, tribunalul ceea ce a primit reclamanta, trece 285.250 lei în virtutea actului de donaţie din 1914, lei 184.000 valoarea celor 77 ha. din moşia Adămeşti-Sovăreşti, alţi 481.900 lei rentă de expropriere şi, în fine, 50.000 lei primii după actul de dotă, sau în total lei 1.011.150, sumă care fiind superioară rezervei ei de 959.232 lei, tribunalul respinge, pentru acest motiv, acţiunea. Reclamanta făcând apel, Curtea din Bucureşti s. IV-a, prin deciziunea atacată cu recurs, a admis în parte acţiunea şi a obligat pe Petre Iliescu să plătească reclamantei pentru completarea rezervei sale, suma de 1.515.573 lei, rentă de expropriere. Pentru a ajunge la această soluţiune, Curtea de fond stabileşte ca un punct necontestat de părţi, că valoarea brută a moşiei succesoriale este de 60.202.000 lei fixată prin expertiză, iar valoarea netă după scăderea sarcinilor socotite la 23.713.645 lei este de 36.488.355 lei, ceea ce face ca cotitatea disponibilă să fie de 9.122.038 lei, iar rezerva fiecăruia din cei 5 copii de 5.475.252 lei. Această operaţiune Curtea de Apel o face trecând la calculare donaţiunile în integralitatea lor, după valoarea din 1919, iar nu numai în măsura în care depăşeşte sarcinile. După ce stabileşte astfel rezerva reclamantei la suma de 5.475.253 lei, Curtea de apel trece la stabilirea bunurilor primite de Florica Capră, pentru a vedea dacă a dobândit întreaga rezervă. În acest scop, Curtea de Apel trece moşia Zimnicea, donată ei, cu suma de lei 3 mi-

lioane 241.000, rezultată după ce a scăzut sarcinile de 2.277.000 lei din suma de 5.518.000 lei, valoarea pe care o avea moșia în 1919 la deschiderea succesiunii defunctului N. Capră. La aceasă sumă de 3.241.000 lei, mai adaogă 184.000 lei valoarea liberă de sarcini a porțiunii primite din moșia Adămești, lei 481.900 renta de expropriere primită la partaj și dota sa de 50.000 lei, ceea ce face un total primit de reclamantă inferior rezervei sale, cu suma de lei 1.515.573, așa că este locul ca ea să fie complinită, complinire care, pentru considerațiuni ce nu interesează în examinarea motivului IV de casare, Curtea de fond decide că nu se poate face în speță, în natură, ci prin obligarea lui P. Iliescu de a plăti reclamantei diferența de 1.515.573 lei în rentă de expropriere.

Având în vedere că în contra acestei deciziuni a Curții de Apel, Petre Iliescu a făcut recurs sprijinit pe patru motive de casare, din cari primele trei au fost respinse de Secția I-a a Inaltei Curți, prin decizia nr. 1562 din 1933, iar cu privire la cel de al IV-lea motiv de casare, neîntrunindu-se numărul legal de glasuri, nici în complexul ordinar, nici în cel de divergență, a fost trimis spre judecare Secțiunilor Unitei conform art. 15 al. 2 din legea organică a Curții de Casație.

Văzând motivul IV de casare astfel formulat:

Lipsă de bază legală prin considerente contradictorii, denaturarea actului de donație și a elementelor calculului masei successorale, violarea art. 849, 945, 828, 1294 și urm. cod. civ., 53 alin. c, legea timbrului, denaturarea concluziilor, exces, omisiune.

Am susținut că donațiunea făcută lui P. Iliescu este o donație cu sarcini, deci are caracter oneros de vânzare: în limita sarcinei, fiind liberalitate numai pentru diferență și anume pentru suma de 123.000 lei numerar. Tribunalul admite părerea că în speță donația e cu sarcini, deci oneroasă, dar socotește diferența ca donație în natură și raportând valoarea la întinderea moșiei, găsește că donația ar fi 163 ha, teren și face calculul masei successorale potrivit art. 849, pe aceste baze, ajungând la concluzia că nu este atinsă rezerva.

a) Curtea, prin jurnalul nr. 8017 din 19 Decembrie 1932 adoptă în totul motivele tribunalului în ceea ce privește obiecțiunile de inadmisibilitatea acțiunii și în ce privește caracterul oneros al actelor în limita sarcinilor, dar pe baza modului de calcul al rezervei, face divergență în aplicarea art. 849 și anume: majoritatea Curții calculează valoarea integrală a donațiilor din care scade sarcina, iar minoritatea găsește că nu e locul a scade sarcina din aceeași valoare.

Complexul de divergență calculează donația primită de soții Iliescu la 3.241.000 lei, adică la diferența dintre valoarea integrală a moșiilor din momentul morții lui Capră 1919 și valoarea sarcinilor donațiilor în momentul facerii lor la 1914.

Acest mod de calcul contrazice în primul rând hotărârea Curții de apel și a tribunalului că actul din 1914 făcut soților Iliescu este o donație cu sarcini care nu este liberalitate de cât cu deducția sarcinei.

Intr'adevăr, dacă liberalitățile nu sunt decât diferențele dintre valori, ele trebuiesc calculate la data donației, astfel că diferența nu este decât valoarea de lei 123.000, iar nu cum face Curtea socotind valoarea integrală a moșiilor în 1919.

În al doilea rând, tribunalul deduce sarcina din valoarea integrală a moșiilor, ca și când datoriile din 1914, dela data donațiilor ar fi datorii successorale ale defunctului Capră, deși în urma donațiunii ele au devenit datorii personale ale soților Iliescu și ele constituiesc chiar sarcinile, cari dau caracterul oneros actului, întrucât sarcinile reprezentau 19—20

din valoarea actului. Așa dar, Curtea făcând astfel calculul, ajunge la concluzia deosebită de aceea la care ajunge tribunalul, care socotește donație numai diferența între valoarea actului și între aceea a sarcinei și violează astfel textele enunțate cu privire la actele oneroase.

b) Pe lângă aceasta, Curtea, pentru a stabili rezerva, afirmă că am fost de acord în concluziunile noastre asupra cifrelor componente ale calculului și se referă la concluziile depuse de P. Iliescu, a tribunal și la Curtea de apel și anume că valoarea masei successorale ar fi de 60.202.000 lei, din care se scad sarcinile de lei 23.713.640; că ar rămâne 36.488.355 lei masa successorală neto, care se împarte la cinci copii, iar disponibilul este de lei 9.122.088 și rezerva de 5.473.253 lei.

În consecință, Curtea face calculul pentru a verifica dacă rezerva este atinsă și ajunge la rezultatul că rezerva ar fi atinsă în parte, obligându-mă ca să i-o complinesc prin plata sumei de 1.515.573 lei în rentă de expropriere valoare nominală.

Or, Curtea comite, pentru a ajunge la acest rezultat, o denaturare și un exces când ne atribuie nouă că am fi convenit că rezerva ar fi de 5.473.353 lei.

Intr'adevăr, în concluziile lui P. Iliescu se constată că la tribunal am susținut că actele nu sunt donații decât prin deducerea sarcinilor și deci donația lui P. Iliescu este de 123.000 lei. În subsidiar, dacă s'ar socoti donație toată moșia, fără deducția sarcinilor, am arătat care ar fi calculul. La Curte ne-am referit la aceleași concluziuni și am arătat că nu achiesăm la actul de expertiză care socotește donație valoarea integrală, fără deducția sarcinilor.

Curtea deci, prin denaturarea concluziilor în drept stabilește elemente de calcul constatate în realitate.

c) În sfârșit, am arătat că obiectul donației este de 123.000 lei, căci donația este o dispensă de plata acestei diferențe și Curtea nici nu se pronunță asupra acestei susțineri, comitând astfel și o omisiune esențială, căci dacă s'ar fi luat în considerare acest mijloc, s'ar fi schimbat soluția pricinii, ceea ce ar fi avut ca rezultat că nu s'ar fi luat în considerare decât această valoare.

Având în vedere că prin motivul IV de casare se impută Curții de Apel: lipsă de bază legală prin considerente contradictorii, denaturarea actului de donație și a elementelor calculului masei successorale, violarea art. 849, 945, 828, 1204 și urm. cod. civ., 58 alin. c, din legea timbrului, denaturarea concluziunilor, exces și omisiune. În dezvoltarea acestor motive în prima lor parte, după ce se arată cum a procedat Curtea de apel pentru a determina cotitatea disponibilă a averii defunctului Capră și rezerva intimetei Florica Capră, se susține că stabilindu-se donația primită de soții Iliescu la lei 3.241.000, adică la diferența dintre valoarea integrală a moșiilor din momentul morții lui Capră — 1919 — și valoarea sarcinilor donațiilor și momentul facerii lor la 1914, prin aceasta s'a contrazis constatarea pe care o făcuse trib. cât și Curtea de apel, în sensul că actul din 1914 făcut soților Iliescu este o donație cu sarcini, care nu este liberalitate decât cu deducția sarcinei; că — pretinde recurentul — că liberalitățile nu sunt decât diferențele dintre valori, ele trebuiesc calculate la data donației, astfel că diferența nu este decât valoarea de lei 123.000, iar nu cum face Curtea de apel, socotind valoare integrală a moșiilor în 1919; că, pe de altă parte, — mai susține recurentul — rău Curtea de Apel deduce sarcina din valoarea integrală a moșiilor, ca și cum datoriile din 1914 ar fi datorii successorale ale defunctului Capră, deși în urma donațiunii ele au devenit datorii personale ale soților Iliescu;

Având în vedere că art. 849 cod. civil, prevede : partea disponibilă se calculează în chipul următor: pe lângă bunurile ce a lăsat donatoarele, sau testatoarele în momentul morții sale, se adaugă prin calcul și bunurile de care a dispus prin donațiune între vii, după starea lor din momentul donațiunii și după valoarea ce au avut în momentul morții donatorului. Din această masă de bunuri, scăzându-se datoriile, pe ceea ce va rămâne se calculează partea disponibilă, după numărul și calitatea erezilor;

Având în vedere că prin art. 849 cod. civ. s'a prevăzut modul în care are a se calcula cotitatea disponibilă și deci și rezerva legală a moștenitorilor;

Că, potrivit acestui text de lege, se vor reuni în aceeași masă fictivă, bunurile cari existau efectiv în patrimoniul defunctului la data morții lui, cu acelea cari au eșit prin donațiunile făcute în timpul vieții, considerate după starea lor din momentul facerii donațiunii și după valoarea din momentul decesului donatorului;

Considerând că, prin această operație, care consistă în reconstituirea fictivă a patrimoniului defunctului în cuprinsul pe care l'ar fi avut, dacă nu aveau loc transmisiunile de bunuri făcute de el prin actele de donațiune, legiuitorul a crezut că va putea, numai în acest mod, să asigure moștenitorilor rezervatari intangibilitatea rezervei lor față de defunct, dispunând ca ea să se calculeze în raport cu patrimoniul defunctului, astfel reconstituit, după ce se vor scădea datoriile;

Considerând însă, că atunci când defunctul a făcut donațiuni cu sarcini, legiuitorul nu a prevăzut prin art. 849 c. civ. și nici prin alt text, dacă bunul transmis prin actul de donație trebuie adus la calcularea fictivă sus arătată în totalitatea lui brută, sau dacă trebuie în prealabil dedusă sarcina și să se supună apoi calculării prescise de art. 849 numai ceea ce ar constitui donațiunea pură, efectivă, rămasă în urma acestor deducțiuni ;

Având în vedere că în speță există tocmai această ipoteză, iar criticile aduse Curții de Apel în prima parte a motivului IV de casare cu privire la felul cum a stabilit valoarea donațiunii primite de soții Iliescu, au ca temei premisa că la calcularea prevăzută de art. 849 c. civ. donațiunile cu sarcini nu pot fi aduse decât cu partea din valoarea bunului donat, care excede valoarea sarcinei, socotite ambele valori în momentul donațiunii ;

Având în vedere că art. 849 cod. civil, nu prevede că reconstituirea fictivă a patrimoniului defunctului trebuie să fie precedată de operația prealabilă a deducțiunii sarcinilor și a disocierei donațiunilor cu sarcini în două acte juridice distincte, unul cu titlu oneros și altul cu titlu gratuit;

Că oșebit de aceasta, atare operație prealabilă este contrară scopului urmărit de legiuitor, care pentru ca să asigure în contra donatorului intangibilitatea rezervei moștenitorilor, a voit, fără restricție, să se facă o compectă abstracție de transmisiunile de bunuri consimțite de defunct prin actele de donațiune, așa că bunurile ce au format obiectul acestor acte trebuiesc integrate patrimoniului succesoral fictiv, în totalitatea lor, cu starea din momentul donațiunii și cu valoarea din acela al morții donatorului, trecându-se sarcinile existente la data donațiunii între datoriile succesiunii;

Având în vedere că odată stabilit în drept că aceasta este interpretarea și aplicațiunea ce trebuie dată art. 849 cod civil și întrucât Curtea de Apel, spre deosebire

de prima instanță, s'a conformat acestui mod de aplicare a textului de lege în discuțiune, urmează că criticile aduse în prima parte a motivului IV de casare sunt neîntemeiate, pentru că fixarea valorii donațiunilor făcute de defunctul N. Capră și trecerea sarcinilor ce grevau donațiunile la pasivul succesiunii defunctului, toate aceste operațiuni, pe cari le-a făcut în speță Curtea de Apel pentru a stabili cotitatea disponibilă și rezerva legală și pe cari recurentul le critică azi, nu sunt decât consecințele modului sus arătat în care trebuie să se interpreteze și să se aplice art. 849 cod. civil, cum și ale împrejurării că din cauza deprecierei monedei, valoarea exprimată în moneda legală a bunurilor transmise prin actele de donațiune, nu mai era la data morții donatorului, aceiași care fusese în momentul facerii donațiunii; pe când expresiunea în moneda legală a valorii succesiunilor, rămasese aceeași;

Având în vedere că, prin a doua parte a motivului IV de casare se susține: că instanța de apel a săvârșit o denaturare și un exces de putere când atribuie recurentului că ar fi recunoscut rezerva intimătei ca fiind de 5.473.253 lei și când se sprijină pe elemente de calcul, despre cari arată că nu au fost contestate de către recurent;

Având în vedere că instanța de apel nu primește ca punct necontestat de recurent, decât numai determinarea făcută prin expertiză a valorii pe care o avea la moartea defunctului N. Capră masa succesorală brută, — valoarea fixată la suma de 60.202.000 lei; că, toate celelalte elemente de calcul — cum este și acela al cuantumului rezervei intimătei — instanța de apel nu le primește ca puncte necontestate de către recurent, — cum greșit se susține prin recurs, — ci le stabilește ea prin aplicarea în cauză a dispozițiunilor art. 849 cod. civil în modul mai sus arătat;

Considerând că înaintea instanțelor de fond, recurentul susținea-se că în calculul prevăzut de art. 849 cod. civil, nu trebuiesc aduse bunurile eșite prin actele de donațiune cu valoarea lor integrală; că, față de acest punct de vedere susținut de recurent, era fără interes în cauză determinarea pe care o făcuse expertul a valorii integrale a moșilor transmise de def. N. Capră prin actele de donațiune, așa că, pentru acest cuvânt, dacă recurentul nu a recunoscut în mod formal acea evaluare, în orice caz nici nu a contestat-o înaintea Curții de Apel; că, din potrivă, prin întâmpinarea ce a depus la acea instanță, deși arată că își rezervă dreptul să ceară o contra expertiză pentru evaluarea masei succesorale, totuși în cursul instanței nu a uzat de acest drept nemai cerând efectuarea contra expertizei;

Că, în această situație, dacă instanța de apel a primit evaluarea făcută prin expertiza în discuțiune, ca un punct necontestat nu a comis o denaturare, cum greșit se pretinde în partea două a motivului de casare;

Având în vedere că prin ultima parte a motivului IV de casare se pretinde: că instanța de apel a săvârșit o omisiune esențială pentru că nu s'a pronunțat asupra mijlocului de apărare invocat de recurent, prin care susținuse că obiectul donațiunii care trebuia luat în seamă în speță este numai suma de 123.000 lei în numerar, reprezentând valoarea din 1914 a moșiei donate după scăderea sarcinilor;

Având în vedere că instanța de apel constată prin decizia sa că recurentul a invocat acest mijloc de apărare; că, însă, toată motivarea soluțiunei pe care o dă Curtea nu constituie altceva decât o combatere a acelei susțineri a recurentului și o înlăturare implicită a ei,

aşa că nu se poate pretinde că a comis în această privinţă o omisiune esenţială;

Că, în consecinţă, motivul IV de casare este neîntemeiat şi, întrucât toate celelalte motive de casare au fost respinse de către Secţia I-a, prin decizia Nr. 1462 din 1933, urmează a se respinge recursul, fixându-se cheltuieli de judecată prin apreciere la suma de 5.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge motivul IV de casare şi în consecinţă şi recursul.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. III-a

Audienţa dela 4 Iulie 1934

Preşedenţia d-lui D. G. LUPU, preşedinte

Decizia nr. 446

Recurs în interesul legii. Intervenţie. Inadmisibilitate. Art. 2 şi 21 legea de organizare judecătorească. Legea energiei. Instalaţiuni termice. Taxe. Stabilirea lor. Art. 18 şi 22 legea energiei din 1924. Art. 72 legea regimului apelor. Art. 80 legea energiei din 1930.

1. Casarea în interesul legii neaducând nici o modificare în ce priveşte drepturile şi obligaţiunile părţilor consacrate prin deciziile casate, intervenţiunea părţilor interesate este inadmisibilă.

2. Prin art. 80 leg. energiei din 1930 în scopul de a curma controversile la care dădeau naştere aplicarea art. 18 şi 22 din legea energiei din 1924, care în privirea stabilirii taxelor trimiteau la art. 72 din legea regimului apelor din 1924, modificată în 1926, legiuitorul a prevăzut în mod categoric că taxele uzinelor termice datorate până la 1 Ianuar 1930, datorate conform legii energiei din 1924, sunt de 60 lei anual pe cal putere instalat până la 21 Sept. 1929, şi 66 lei pe cal putere, dela acea dată înainte.

În speţă, Curţile de apel din Braşov şi Cluj decizând ca afare uzine nu sunt obligate să plătească decât 5 lei de cal putere au violat dispoziţiunile de lege.

Curtea,

Având în vedere incidentul ridicat de d. procuror general de inadmisibilitate a intervenţiilor făcute în prezentul recurs de către părţile care au figurat înaintea instanţelor care au dat deciziunile a căror casare în interesul legii se cere prin recursul de faţă.

Având în vedere că intervenienţii îşi întemeiază cererile lor pe dispoziţiunile art. 2 din legea de organizare judecătorească şi art. 247 pr. civ. susţinând că întrucât deciziunea ce va pronunţa Inalta Curte asupra acestui recurs fiind obligatorie pentru toate instanţele, au tot interesul să pună concluziuni în acest proces spre a demonstra că teza susţinută de ei este cea justă;

Considerând că dispoziţiunile art. 21 din legea de organizare a acestei Inalte Curţi, care abrogă dispoziţiunea art. 2 din legea de organizare judecătorească privitoare la recursul în interesul legii, prevăd că, casarea în interesul legii nu are nici un efect în privinţa părţilor litigante, hotărârile a căror casare se pronunţă producându-se mai departe efectele ca şi cum n'ar fi fost casate.

Că prin urmare casarea în interesul legii neaducând nici o modificare în ce priveşte drepturile şi obligaţiunile părţilor consacrate prin deciziunile casate, interesul lor de a sta în această instanţă nu este cu nimic justificat, astfel că intervenţiunea lor este inadmisibilă şi urmează a fi respinsă ca atare.

Considerând că din expunerea de mai sus rezultă în mod evident că trimiterea pe care art. 18 şi 22 din legea energiei din 1924 o fac la art. 72 din legea regimului apelor în ce priveşte taxele pe care urmează să le plătească statului uzinele termice care procură altora energie, nu este destul de categorică, neprevăzându-se, la care aliniat din cele 9 aliniate ale art. 72 se face trimiterea, cecace putea da naştere, şi a şi dat în practică, la discuţiuni şi la interpretări diverse, după cum s'a văzut din deciziunile Curţilor de apel Braşov şi Cluj examinate mai sus.

Că în această situaţiune, o lege cu caracter interpretativ care să curme controversele născute din impreciziunea textelor menţionate era absolut necesară.

Considerând că prin art. 80 din legea energiei din 1930, în scopul de a curma controversele la care putea da naştere aplicarea articolelor 18 şi 22 din legea energiei din 1924 şi art. 72 din legea regimului apelor din 1924, modificată în 1926, legiuitorul a prevăzut în mod categoric că taxele uzinelor termice datorate până la 1 Ianuar 1930, conform legii energiei din 1924 şi a legii pentru majorarea taxelor prevăzute de art. 18 şi 22 din legea energiei şi art. 72 din legea regimului apelor sunt anual de 60 lei pe cal putere instalat până la 21 Septembrie 1929 şi de 66 lei pe c. p. instalat, dela această dată înainte, prevăzându-se apoi mai departe procedura de urmat pentru încasarea acestor taxe.

Că prin urmare din însăşi litera textului rezultând în mod evident intenţiunea legiuitorului de a desluşi care sunt taxele din art. 72 la care trimite art. 18 şi 22 şi care urmează a se plăti de uzinele termice care procură altora energia, urmează că această dispoziţiune are caracter interpretativ şi deci făcând corp cu legea pe care o interpretează, se aplică cu efect retroactiv dela data legii vechi, 4 Iulie 1924.

Că astfel fiind şi întrucât în speţă taxele ce au plătit uzinele termice care procură altora energie, conform art. 80 din legea energiei din 1930 şi art. 72 din legea regimului apelor din 1926, sunt de 60 lei, respectiv 66 lei pe cal putere instalat, adică cele prevăzute de art. 72 lit. f. Urmează că Curţile de apel Braşov secţia I şi Cluj secţia II-a numai cu violarea acestor texte au decis că uzinele termice nu sunt obligate să plătească nici o taxă specială pe energie sau că taxa este de 5 lei de cal putere instalat, prevăzute de art. 72 alin. c, sau d, din legea regimului apelor.

Că deci recursul fiind întemeiat, câtă a fi admis, iar decizia nr. 1040 din 1931 a Curţii de apel Braşov s. I-a şi decizia nr. 514 din 1931 a Curţii de apel Cluj secţia II-a, casate în interesul legii.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL CLUJ S. I

Audiența dela 19 Dec. 1931

Președinția d-lui I. MĂNESCU Președinte

Municipiul Cluj, Uzinele electrice cu Ministerul de industrie și comerț

Decizia fiscală nr. 1770

Taxa asupra energiei. Recurs. Instanța competentă. Uzine termice. Care este cuantumul taxelor? Articolul 162 legea energiei din 1930: Art. 18 și 22 din legea energiei dela 1924; art. 72 legea regimului apelor.

1. Art. 62 legea energiei prevede o singură comisie de apel în materie de taxe asupra energiei și sediul acestei comisii e la București. In ce privește însă recursul legea se mărginește a arăta numai procedura de urmat, deci în lipsă urmează a se referi la sistemul legiuirilor fiscale dela acea dată (legea din 1930) adică Curtea de apel la domiciliul celui impus.

Astfel că incidentul de incompetență este nefondat.

2. Noua lege a energiei din 1930 prin art. 80 prevede că taxele uzinelor termice datorate până la 1 Ian. 1930, conform legii energiei din 1924 și a legii pentru majorarea taxelor prevăzute de art. 18 și 22 legea energiei și art. 72 legea regimului apelor, sunt anual de 60 lei c. p. instalat până la 29 Septembrie 1929 și 66 lei anual c. p. instalat după acea dată.

Acest text având un caracter interpretativ, urmează că, în speță, uzinelor termice din Cluj să li se perceapă taxa de 60 lei c. p. putere, cel mult dela înființarea acestor taxe (28 Aprilie 1926) iar nu dela 1925, cum s'a impus de Comisia de apel, astfel că această decizie urmează a fi casată.

Curtea,

Luându-se în desbatere cauza fiscală la legea asupra energiei față de Municipiul Cluj, Uzinele Electrice din Cluj, reprezentate prin avocatul Dr. Dionisie Pop din Cluj, juriscult, cauza în care Ministerul industriei și comerțului ca primă instanță a dat hotărâre conform procesului-verbal nr. 336 din 12 Noembrie 1930, iar în urma apelului înaintat de Primăria Municipiului Cluj, Comisiunea de apel la taxele asupra energiei, Ministerului de industrie și comerț s'a pronunțat ca instanța de apel prin deciziunea nr. 22 din 3 Martie 1931 și în cele din urmă fiind adusă înaintea Curții prin recursul primăriei cu Municipiul Cluj introdus în ziua de 12 Mai 1931 sub nr. 46.737; a dat azi la 19 Decembrie 1931, următoarea

DECIZIUNE:

Admite recursul. Casează deciziunea atacată a Comisiunii de apel la taxele asupra energiei cu nr. 22 din 3 Martie 1931, și restituie dosarul celei Comisiuni pentru a se conforma celor expuse în considerentele acestei decizii.

MOTIVE:

Contra deciziei nr. 22 din 3 Martie 1931 a Comisiunii de apel la taxele asupra energiei de pe lângă Ministerul Industriei și Comerțului prin care s'a respins apelul introdus de Primăria Municipiului Cluj contra procesului verbal nr. 336 din Noembrie 1930 dresat de Directoratul Comercializării și energiei din Ministerul Industriei și Comerțului și prin care s'a impus sus numita Primărie la plata sumei de 480.000 lei

drept taxe datorate pe anii 1925—1926, 1927 și 1928 în baza legii energiei pentru funcționarea uzinei termice pentru electricitate ce posedă; Primăria Municipiului Cluj, a făcut recurs pe care sus numita Comisiune prin președintele său, l'a înaintat acestei instanțe.

Având în vedere că în prealabil Ministerul Industriei și Comerțului prin reprezentantul său a ridicat incidentul de incompetență bazat pe considerațiunile următoare: Legea energiei prin art. 62 creiază o singură instanță de apel cu sediul la București, ca urmare instanța de recurs fiscală despre care vorbește art. 62 nu poate fi alta decât Curtea de apel din București.

Asupra acestui incident.

Având în vedere că în adevăr art. 62 din legea energiei prevede o singură Comisie de apel în materia ce ne preocupă și că sediul acestei Comisiuni este Bucureștiul. In ce privește instanța de recurs însă legea se mărginește a spune că recursul se va depune la Ministerul Industriei și Comerțului care prin secretariatul Comisei de apel se va înainta de urgență la instanța de recurs, în materie fiscală. Față de această dispozițiune a legii, care s'a trecut într'un text de lege ce s'a votat în anul 1930, nu mai rămâne îndoială că legiuitorul s'a referit la sistemul legiuirilor fiscale la acea dată care toate, indică ca instanțe de recurs, instanța respectivă a domiciliului celui impus, adică Curtea de apel, care prin legea de organizare din 1925 a căpătat atribuția de instanță de recurs în materie fiscală.

Dar chiar admitând că legea este echivocă în această privință, încă Curtea de apel în circumscripția căreia se găsește domiciliul celui impus, este competentă a judeca recursul, bazat pe principiul comun, care trebuie să completeze orice lipsuri a legilor speciale.

Pentru aceste motive, Curtea a găsit că incidentul de necompetență este nefondat și l'a respins ca atare.

În fond: Având în vedere că recursul este făcut în termen 21. IV. 1931. 12. V. 1931,

Având în vedere că instanța de apel pentru ca să ajungă la respingerea apelului Primăriei Municipiului Cluj, își motivează deciziunea sa pe faptul că art. 22 din legea energiei din 1924 asimilează uzinele termice cu instalațiunile la care se referă și pentru care înființează taxe, legea pentru modificarea art. 72 și 73 din legea asupra regimului apelor.

Având în vedere că recursul făcut de Primăria Municipiului Cluj, contra deciziei de mai sus, se bazează pe violarea și greșita interpretare a art. 22 și 18 din legea energiei din 1924 și a art. 72 din legea regimului apelor, argumentând, că art. 18 și 22 din legea energiei din 1924, în ce privește taxa ce trebuie percepută, indică taxa prevăzută de art. 72 din legea regimului apelor din 1924, însă acest art. nici el nu prevede așa ceva, iar cea fixată prin regulamentul legii, nu se poate lua în seamă întrucât prin regulament, este oprit de constituție de a se fixa taxe.

Că, în tot cazul, legea din 1926 pentru modificarea art. 72 din legea apelor, deși prevede taxe, însă din cauză că prin acest art. se fixează mai multe feluri de taxe după cazuri diferite, recurenta crede că taxa ce trebuia în cel mai rău caz să i se aplice, ar fi cea prevăzută la punctul c, d, nu la punctul f, cum de fapt i s'a aplicat.

Având în vedere că în principiu este admis felul de a legifera în sensul ca o lege să facă trimitere la o altă lege și chiar să adopte dispozițiunile unui anumit text din altă lege caz în care ne găsim și în speță unde legea energiei din 1924 dispune că taxele ce voeste a le impune să fie cele indicate în art. 72 din legea regimului apelor. Atâta vreme însă cât acest articol nu indică nici el asemenea taxe, consecința logică este că și legea energiei a rămas fără taxe. Tot așa și în cazul dacă ele s'au înființat în mod ilegal, cum a fost cazul că s'au înființat printr'un regulament;

stare de ilegalitate recunoscută de altfel și de Comisia de apel prin hotărîrea sa.

Având în vedere însă, că mai târziu, la 28 Aprilie 1926, art. 72 din legea apelor s'a modificat în sensul că s'a fixat taxe necesare regimului apelor, însă nu de un singur fel, ci de trei feluri coordonate pentru trei feluri de împrejurări proprii felului în care se întrebuințează apa.

Că așa fiind și întrucât variațiunile din art. 72 legea regulamentului apelor așa cum s'a modificat, neputându-se acomoda cerințelor art. 18 și 22 din legea energiei și în genere spiritului legii energiei, aplicarea art. 72 din legea reg. apelor, potrivit legii energiei devine din nou neaplicabilă.

Având în vedere că față de o situație atât de precară, nu rămân decât sau, ca Statul să fie păgubit de taxa enunțată principal de art. 18, 22 din legea energiei din 1924 — ceiace credem de altfel, că trebuie să fi fost cauza pentru care Statul a stat în inactivitate — sau ca să se vie cu o lege interpretativă care să arate care anume taxe trebuiesc să fie înțelese.

Având în vedere că noua lege a energiei prin art. 80, pe baza căruia de altfel s'a procedat la impunerea de față, prevede în mod rituos; că „taxele Uzinelor termice datorate până la 1 Ianuarie 1930 conform legii energiei din 1924 și a legii pentru majorarea taxelor prevăzute de art. 18 și 22 din legea energiei și 72 din legea regimului apelor” sunt anual de 60 lei pe cal putere, instalat, până la 21 Septembrie 1929 și de 66 lei anual, pe cal putere instalat dela această dată înainte.

Considerând că din modul cum este redactat acest articol și din expunerea de motive referitoare, rezultă nu numai fixarea în viitor a taxei ce urmează a percepe uzinelor termice, dar și care este taxa ce trebuie înțeleasă pe trecut și din acest punct de vedere textul are caracter interpretativ și deci trebuie luat în considerație și decis în sensul că taxa care a trebuit să fie privită ca specială uzinelor termice, în baza legii energiei, este 60 lei anual socotit pe cal putere, taxă ce este corespunzătoare celei prevăzute de punctul f, din art. 72 din legea regimului apelor.

Având în vedere că în asemenea împrejurări, uzinelor termice urmează ca să li se perceapă taxa de 60 lei pe cal putere anual, cel mult dela înființarea acestor taxe, care este data modificării art. 72 din legea apelor, adică dela 28 Aprilie 1926.

Având în vedere că prin procesul verbal se constată că s'a impus Primăria Municipiului începând cu anul 1925.

Că în consecință Comisia de apl menținând impunerea, așa cum este specificată prin procesul verbal de impunere, a dat o greșită interpretare a legii, și deci deciziunea sa, cată a fi casată și retrimisă conform art. 62 din legea asupra energiei din 1930 a aduce o nouă deciziune prin care să ia ca punct de plecare al impunerei și perceperei de taxe, legea modificatoare a art. 72 din legea regimului apelor, publicată în Monitorul Oficial în ziua de 28 Aprilie 1926, iar ca taxă unitară 60 lei anual pe cal putere al uzinelor.

Președinte, raportor: Mănescu.

Votanți: I. Predovicu, Jean Mureșan.

Grefier, V. Dobocan.

NOTA.— Deciziunile de mai sus ne pun în evidență un caz de ușurință cu care se elaborează legile, cu tot purgatoriul consiliului legislativ, legi care sub raportul aplicațiunei practice dau loc la controverse și nedumeriri, care trebuiesc tranșate prin recurs în interesul legii.

Iată despre ce este vorba: Legea energiei din

1924, prin art. 18 și 22 impunea uzinele termice la anumite taxe pe energie; în ce privește însă cuantumul taxei trimite la art. 72 din legea asupra regimului apelor din 1924, lege care neprevăzând nici o taxă, a fost modificată în 1926, Această lege prin al. f, a dispus ca instalațiunile cu forțe motrice acționate prin turbine, să plătească o taxă anuală de 60 lei pe cal putere instalat, iar cele care întrebuințau ca forțe motrice combustibilul, 5 lei pe cal putere instalat.

Jurisprudența față de aceste dispozițiuni a decis că numai uzinele care folosesc apă din domeniul public pentru producerea energiei termice plătesc 60 de lei pe cal putere, uzinele care însă folosesc combustibilul pentru producerea energiei termice și apa numai ca accesoriu plătesc numai 5 lei pe cal putere. (Vezi în acest sens Trib. Ilfov s. IV, nr. 334 din 11 Mai 1932, *Jurisprudența Generală* 1932, nr. 28, sp. 889 pag. 775).

Însă Ministerul de industrie și comerț văzând că taxele încasate sunt prea mici, în 1930, le-a modificat prin art. 80 din legea energiei în sensul că uzinele termice instalate până la 25 Sept. 1929, vor plăti 60 lei pe cal putere anual, iar după această dată, 66 lei pe cal putere.

Unele instanțe ca Curtea Brașov s. I și Cluj s. II, au decis însă, că chiar după modificarea legii energiei, uzinele termice care întrebuințează combustibil la producerea energiei plătesc tot taxa de 5 lei pe cal putere.

Făcându-se recurs în interesul legii, Cas. III, prin decizia ce publicăm, a decis că uzinele termice, indiferent de agentul care provoacă energia, vor plăti 60 lei pe cal putere, pentru cele instalate până la 25 Sept. 1929 și 66 după acea dată. În acest sens s'a pronunțat și Curtea de apel Cluj s. I, prin decizia pe care o publicăm.

E. C. DECUSARA

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama, singurul împuternicit pentru provincie, D-l. C. Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului prin mandat poștal direct la Administrația Revistei „CURIERUL JUDICIAR” București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida No....

A apărut **LEGEA** nr. 7, ziar de publicațiuni, anunțuri, informațiuni judiciare și jurisprudență vulgarizată, sub direcțiunea d-lui **TRAIAN ALĂXANDRESCU**, fost decan al Baroului de Ilfov, ziar din care se vede atitudinea luată de noul confrate față de moravuri cari se cer a fi combătute spre a se ajunge la înlăturarea lor.

Ziarul apare în două pagini și se vinde cu 1 leu numărul, iar abonamentul este de 80 lei pe an, 50 lei pe 6 luni și 30 lei pe 3 luni. Redacția și Administrația în București str. I. G. Duca (fost Cometa) nr 47.

Acest număr s'a tipărit în atelierele „Curierului Judiciar”.